

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 40 JUNY 2001

L'ARXIU

Jordi Verrié i Faget

LA BIBLIOTECA

**La biblioteca escolar
de l'IES Sant Feliu**

EL PATRIMONI

**Els Perols de Sant
Feliu de Guíxols**

SERVEI D'EDUCACIÓ

**Cap a una ciutat
educadora**

LA RECERCA

**Violència domèstica:
història i actualitat**

EL TEMA

**Val la pena conservar
el patrimoni ?**

Val la pena esmerçar esforços per conservar el patrimoni?

L'enderroc d'una construcció antiga deshabitada i en un estat semiruïnós se sol plantejar moltes vegades com l'única actuació possible per dignificar aquella zona. Molts són els qui creuen que el millor per al paisatge del voltant d'aquella casa, pels comerços i veïns propers, passa per una construcció totalment d'obra nova. Sovint se sent una mena de lament (és tan vella aquesta casa!) que porta cap a l'única solució possible i més econòmica: l'enderroc.

Darrerament, però, alguns factors han posat en qüestió aquesta conclusió lògica. Per l'una banda, els casos d'algunes edificacions restaurades amb molta cura i encert (la casa Vilaret a la Rambla, la casa Isern al carrer Maragall,...); afegim-hi també l'exemple d'alguna ciutat propera on ja s'ha consolidat una política de rehabilitació com és el cas de Girona; per acabar, entre altres factors, amb la demanda per part de població de segona residència d'adquirir cases antigues (més que no pas el ja esgotat model d'apartament de costa), cosa que ha anat revaloritzant el sector anomenat de l'Eixample decimonònic, en regressió durant molts anys i fins fa poc en progressiu abandonament.

Potser en aquesta encara minoria de guixolencs els agrada poder sentir-se veïns d'una ciutat amb personalitat pròpia, on poder seguir les petjades d'altres temps i d'altres homes i dones. I pot ser també que, tal com s'esmenta en els objectius del Pla Especial de protecció de patrimoni arquitectònic i elements d'interès artístic i històric (1998-2000), la conservació, millora, investigació, difusió i foment d'aquest patrimoni "reverteixi, no solament en la preservació o l'increment de la qualitat arquitectònica que ja té la població, sinó també per a contribuir al desenvolupament econòmic municipal i a la potenciació de la nostra cultura".

El patrimoni, natural i cultural, no és una càrrega per a les institucions públiques obligades a preservar-lo, sinó que esdevé un recurs d'atracció i generador d'iniciatives econòmiques i socials, gestionant-lo adequadament.

S'és a temps encara de cercar l'equilibri entre l'afluència turística i la preservació dels valors històrics, paisatgístics i naturals de l'entorn.

Utilitzar bé els recursos naturals, tenir cura de l'entorn, respectar les construccions històriques singulars, de les més espectaculars a les més humils, vetllar per la qualitat dels nostres paisatges,... són actituds que, si es generalitzen i es mantenen en el temps, acaben donant qualitat a un territori: el fan més

amable, més interessant i més atractiu, tant per a aquells que hi viuen com per aquells que el poden i volen conèixer.

El patrimoni és un dels senyals d'identitat del lloc on vivim i, en la mesura que la gent el coneix, que se l'estima i el fa seu, és també un senyal d'identitat d'aquesta gent, tant si hi ha nascut com si acaba d'arribar¹.

¹. Ens fem nostres els propòsits continguts en la carta fundacional de la Fundació Amics del Patrimoni.

Natàlia Colomeda
Sílvia Alemany

A la dreta, turistes en una platja, cap als anys 1960.
Foto: Jordi Verrié.

A l'altra pàgina, fotografia de Jordi Verrié -i del seu "sis-cents"- dedicada a l'amic Josep Vicente.

Jordi Verrié i Faget, o l'amorosa creació d'un patrimoni generosament donat

Jordi Verrié i Faget va néixer a Barcelona el 20 d'abril del 1923, i va morir l'11 de gener del 2001 a Santa Cristina d'Aro. Dinou dies abans, la vetlla de Nadal, havia mort la seva muller Rosa Maria Gallart i Reixach. El breu i exacte cementiri de Santa Cristina acull en la seva pau, els que foren marit i muller.

• ASCENDÈNCIA FAMILIAR

Els primers Verrié que vingueren a Catalunya procedien de Tolosa de Llanguedoc. Un Jean-Baptiste (dit Frederic) Verrié, mestre guixaire estucador, s'instal·là a Barcelona vers el 1850, atret per la demanda de mà d'obra especialitzada que la crei-

xent importància de la capital semblava prometre i no tardà a aconseguir. Un seu fill, Jean-Marie, ja hi va néixer. Consta que aquest Jean-Marie Verrié vivia a Sant Feliu a finals del XIX, fent-hi també de mestre estucador; fill seu, va ser en Frederic Verrié i Sala que es casà amb Pilar Faget i Oliver, guixolencs els dos. Varen ser els pares d'en Jordi Verrié i del seu germà gran, en Frederic-Pau.

El pare Verrié treballava a correus. Destinat a Girona, aproximadament entre el 1914 i el 1920, va ser part en aquella confluència de persones –Rahola, Montsalvatge, Dalmau Carles, Fidel Aguilar, Masó– que donaren un to excepcional a la vida gironina d'aquell període. També un temps va fer el servei d'"ambulants" entre Olot i Girona. Els ambulants de correus eren funcionaris que anaven en el "vagó-correu" dels trens, la feina dels quals era aprofitar el temps del viatge distribuint els objectes postals en saques per a les diverses destinacions. Més tard fou destinat a Llagostera, i després passà a Barcelona, a la central del servei postal, on tingué al seu càrrec feines directives. Home interessat en la cultura i sabedor de moltes coses, a la capital hi trobà com una continuació ampliada del viscut a Girona, un ambient intel·lectual, discretament patriòtic i ordenat en el qual havia de sentir-se feliç; no és gens estrany que durant molts anys treballés a la secretaria de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. El senyor Verrié era un home baixet, grassonet, pausat i actiu alhora, complidor rigorós, d'una pulcritud extrema que el cabell blanc i molt fi semblava proclamar. Cada estiu la família Verrié-Faget, venien a passar vacances a la petita casa del carrer Garrofers on la família s'havia anat fent. La Maria Verrié, menuda tia dels nois, hi vivia tot l'any. El sr Verrié ho disfrutava especialment: s'hi trobava amb vells amics amb qui gaudir de la fresca i plàcida conversa sota els tendals de qualsevol dels dos casinos.

• ESTUDIS, COMPROMÍS POLÍTIC I PRIMERA FEINA A S'AGARÓ

Els dos germans es feren grans en aquest entorn familiar tan modest com digne, senzill i ben administrat. Estudiaren i en Jordi ho va fer a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, llavors coneguda com la Central. Eren anys de resistència a la iniquitat esperpèntica del franquisme i, com no podia menys de ser, en Jordi Verrié actuà en la clandestinitat. Fou membre actiu i destacat del Front Universitari de Catalunya (FUC), formant part d'una de les "cinquenes" en que clàssicament el Front estava estructurat. El seu treball en el si de l'organització motivà que activistes del Sindicato Español Universitario (SEU) l'agafessin de cap d'esquila en les seves accions repressores. Com a conseqüència, va rebre; però a la Universitat hi va fer amistats que perduraren.

A dalt, retrat de Jordi Verrié durant un viatge a Austràlia.

A la dreta, vista de la platja de Sant Pol. Foto: Jordi Verrié.

El tarannà jovialment encuriósit d'en Jordi Verrié el portà a ser un coneixedor extens i profund

Deixà la Universitat i amb ella el FUC i Barcelona el 1948. De tarannà dotat per a les relacions públiques, entrà a treballar en l'"esquema Ensesa", a S'Agaró. En Jordi Verrié va ser uns anys el "fil no vist" que organitzava esdeveniments, atenia imprevistos, feia d'editor -en el sentit britànic del mot- de la Revista de S'Agaró: era, podria dir-se, l'encarregat de tenir les idees que no tenien els qui manaven. De fet, aquells anys eren ja els del llarg cant del cigne del magnífic invent del sr. Josep Ensesa: amb escola i capella pròpies, els seus concerts, la seva estricta exclusivitat, S'Agaró, sense saber-ho, havia pretès ser una mena de selecte falansteri de l'alta burgesia catalana en l'inici del seu ràpid ocàs.

• ESPERIT D'AVENTURA

Inquiet com era el noi Verrié, li vingué un rampell d'aventura i, de sobte, es plantà a Austràlia. A finals del XIX, familiars de la mare, havien emigrat a lloc tan gran i llunyà i s'hi havien establert. La senyora Pilar ella mateixa, de fadrina, hi havia viscut deu anys abans no es casà quan tornà a Catalunya. L'assaig australià d'en Jordi Verrié durà poc: és possible que al

Queensland s'hi hagués sentit com en una immensitat força asèptica i abstracta, més en un "enlloc" -en el sentit geogràfic del mot- que en un "lloc". La seva aventura vital no podia ser la dels grans espais buits sinó la de les distàncies curtes habitades de minuciositats a les quals estava fet des de la infància. Resultat literari de l'estada australiana fou un llibre que, lògicament, va ser titulat "Bumerang".

En tornar d'Austràlia, treballà altre cop per breu temps a S'Agaró. Va ser llavors que, ja casat, posaren casa a Sant Feliu en un pis a dalt de tot del carrer de la Penitència que sobrepassava l'alçada del col·legi dels "hermanos" i des d'on la perspectiva de les teulades fins al mar era un luxe d'aquells que han anat desapareixent. La col·laboració amb S'Agaró en declivi, en Verrié anà decantant la seva activitat a l'organització de fires comercials a Barcelona: tornava a córrer per Catalunya nuant col·laboracions.

El tarannà jovialment encuriósit d'en Jordi Verrié el portà a ser un coneixedor extens i profund alhora de gairebé tot el que és i es mou a Catalunya i força del que val la pena de conèixer dels voltants. Havia trepitjat el triangle català en la seva gairebé totalitat

amb entusiasme d'excursionista i passió d'estudiós; es pot dir que estimava aquesta terra en la que ell es reconeixia i era reconegut amb un amor que un sentit de la ironia difuminava sàviament. Va escriure un parell de toms de la sèrie "Catalunya Visió" de finals dels anys seixanta que era dirigida per Oriol Vergés; els autors eren diversos i a ell "li tocà" l'espai del Maresme, Bages, Baix Llobregat i Vallès.

El projecte editorial de Catalunya Visió eren fotografies comentades. En el seu cas, en Verrié va fer textos i fotos, i en el seu treball, s'hi fa palès el coneixement que tenia del teixit físic i humà que dóna peculiaritat a aquesta terra. I és evident a més, l'"instint" de l'"instant fotogràfic" d'en Verrié; una aptitud la fotogràfica, que coneixia potser més per al seu gaudi que per fer-s'hi un nom. En els seus viatges retratà amb gran perspicàcia –sibarita com era dels detalls– molta cosa de Catalunya, de la Provença, d'Itàlia, d'Andalusia... Segui com sigui, el cert és que l'extensíssim nombre de fotografies i de diapositives que deixà ben classificades, són un patrimoni d'un gran interès col·lectiu. Moltes d'elles són imatges de referència per calibrar les transformacions que en molts llocs ha experimentat el paisatge urbà o periurbà en l'interval d'una trentena d'anys.

• PASSIÓ PELS LLIBRES

En Jordi Verrié era apassionat dels llibres: li venia de regàlia i hi entenia. Si venia a tomb, ensenyava alguna de les "peces" que havia adquirit amb un somriure satisfet, eixamplat. Llibres de literatura catalana i forana, d'història, de geografia, de viatges, d'art, que sovint eren exemplars rars i escassos. Degué ser en un moment donat que va trobar el "territori" dels llibres per a la infància, tant de pedagogia com de literatura. Ben informat com estava i entrenat en perspicàcies, "sabia trobar" el que l'interessava. Es dedicà amb delit a la tasca de crear un corpus bibliogràfic i documental de les peripècies de l'ensenyament i de la literatura per a infants a Catalunya temàtica en la qual esdevingué un especialista molt significatiu; sabé veure molt clar que el material que havia recollit –llibres i documents– era un instrument molt valuós per a fer el que en diríem "pedagogia ciutadana itinerant". Així fou com en Verrié organitzà una part d'aquest material en una àgil infraestructura que el feia apte com a exposició per al trasllat i el muntatge. La primera població on es mostrà la col·lecció quan encara era incipient, fou a Sant Feliu. Després l'exposició –enriquida amb més material i ja tutelada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat, del qual en Verrié fou assessor– viatjà a molts llocs de Catalunya.

Pot dir-se que aquesta va ser la gran obra d'en Jordi Verrié –ell que es dedicava a fer tantes "coses menudes"– en el sentit de la seva repercussió pública. Cada un dels cents de llibres que aplegà tenia la seva anècdota, i en l'aventura de "salvar" exemplars de l'oblit o del magatzem del drapaire, hi trobà

durant molts anys una gran satisfacció existencial. La col·lecció de llibres i documents referits a la pedagogia catalana esdevingué amb el temps una referència bàsica per a qui l'estudiés. Rescatà "peces" de molt de valor entre elles el segon volum de les "Instruccions per l'ensenyança de minyons" del santcristinenc Mn. Baldiri Reixac, un llibre que, a més de la valentia de ser un "acte resistent" en ser escrit en català en temps senyaladament difícils (primera meitat del segle XVIII), té el valor de ser innovador en el que fa a la didàctica de l'ensenyament i, per tant, a les seves finalitats.

La "troballa" del llibre de Mn. Reixac dóna major relleu a la feina d'en Verrié, però és el total de la gran operació de "rescat històric" que empenqué que té importància. Les "Instruccions..." podrien ser considerades com una "recompensa", un "premi" a la dedicació que mantingué durant anys. No és qüestió d'estendre's aquí en detalls del contingut del "recull Verrié", en primer lloc per la seva gran extensió, però sí de subratllar el seu valor de document-testimoni d'un llarg període de la història de la pedagogia a Catalunya.

• EL LLEGAT

En fer-se més grans el matrimoni, vingueren a Santa Cristina on en Verrié s'arredossà en la vivaç companyia de la seva muller i en el gaudi d'una jubilació activa, com no podia ser d'altra manera en persona que si era molt joiosa del que havia recollit també era posseïdor d'una singular generositat intel·lectual. Durant anys, gent interessada en l'educació feia corrua a la casa del carrer del Professor Trueta, a la vila veïna: consultar el fons Verrié era i és obligat. Per acord dels dos fills d'en Jordi Verrié i la Rosa-Maria Gallart, aconsellats pel seu oncle Frederic-Pau i interpretant el que era la voluntat del matrimoni, la part del fons documental i bibliogràfic més pròpia d'estudiosos, és cedida al Departament de Pedagogia de la UdG que és on més aprofitat servei farà. Pel que fa a la resta, centenars de volums de literatura, de geografia, d'història, de literatura infantil, curiositats bibliogràfiques, així com el fons d'imatges, està essent repartida en bon acord entre Santa Cristina i Sant Feliu per enriquir les respectives biblioteques municipals com a Fons Jordi Verrié, Rosa-Maria Gallart. Les dues poblacions han d'estar agraïdes i orgulloses de ser guardadores d'un patrimoni amb tant d'amor creat i amb tanta generositat donat.

JOSEP VICENTE

Escriptor

Nota: Algunes de les dades d'aquest escrit són resultat d'una conversa amb el sr Josep Maria Ainaud i, en major nombre, d'una altra sentada amb Frederic-Pau Verrié.

Per què un llibre-guia de l'església del Monestir?

L'autor del llibre-guia L'església parroquial del monestir de Sant Feliu de Guíxols, el dia de la presentació va exposar als oients, breument, el context més proper en què apareix aquest llibre.

L' 'historiador i professor Josep Fontana, que fa uns anys en aquest mateix edifici va fer-nos la presentació d'un altre llibre, assegura que:

"La història d'un grup humà és la seva memòria col·lectiva i compleix respecte d'ell la mateixa funció que la memòria personal en un individu: la de donar-li un sentit d'identitat que el fa ser ell mateix i no un altre"¹.

Aquesta important funció de la història nosaltres -i parlo en plural, en representació de les persones

que treballem a l'Àrea de Patrimoni Cultural i Educació- també la veiem així. I estem plenament convençuts que "conèixer-se en tant que individus i en tant que poble és la condició primera per a un desenvolupament adequat. La història (social, econòmica, política, cultural) ha de ser convenientment investigada en extensió i profunditat...."² I s'ha de donar a conèixer. La història -tot i les limitacions del coneixement històric que és sempre provisional i incomplet- i la seva divulgació, al nostre entendre, continuen constituint l'eix principal i bàsic de la cultura, el factor econòmic amb més futur del nostre poble.

Per tant, qualsevol inversió en aquest camp, en personal i recursos com pot ser el llibre que avui presentem, ens sembla necessària i de sobres justificada.

Per totes aquestes raons, i com vostès ja saben, des de fa uns anys, el servei d'Arxiu Municipal i el Museu d'història de la ciutat s'han marcat un objectiu: de donar a conèixer la història de la ciutat de Sant Feliu, d'apropar-la als ciutadans. I amb aquesta finalitat es varen crear els Taller d'Història.

Es tractava -i es tracta- de difondre la història del poble a partir de les fonts primàries de l'arxiu -els documents- i dels recursos patrimonials (objectes, edificis, monuments....) que també considerem que contenen una informació i que, doncs, d'alguna manera són també documents.

D'aquí, l'interès que té de conèixer, de donar a conèixer i de protegir el que en resta del patrimoni guixolenc. Perquè té un paper clau en la recerca de la nostra identitat i en l'afirmació de la nostra memòria col·lectiva, que alhora ens pot permetre d'obrir-nos als altres i ajudar-nos a lluitar amb eficàcia contra la intolerància.

En aquest context més ample o general, s'ha d'emmarcar la presentació d'aquest llibre-guia de l'església del monestir. De tot el patrimoni monumental guixolenc, l'església n'és l'edifici -o conjunt archi-

Portada del llibre-guia de l'església del Monestir.

1. FONTANA, J., *La història dels homes*. Crítica, Barcelona. 2000.

2. MARTÍ, J., "Per a què la investigació en ciències humanes i socials?", *EL PAÍS*, 12.04.2001.

19 d'abril. Dia de la presentació. Aspecte de la sala del monestir.

A baix, conjunt del monestir, fotografiat a finals del S. XIX.

tectònic- més important, perquè d'alguna manera hi conté, d'una forma condensada i molt resumida, tota la nostra història, com a poble, ja que hi trobem rastres pràcticament des dels orígens -segles IV-V dC- fins a l'actualitat.

És veritat, de totes maneres, que el patrimoni de l'Església és el patrimoni més viu i difós, perquè el podem veure cada dia en el seu context: misses, enterraments, bateigs, etc. I també és ben cert que ha estat l'edifici més estudiat i investigat pels historiadors.

Sense les investigacions rigoroses de l' Hurtebise, Lluís Esteva, Joan Torrent, l'Ernest Zaragoza i del mateix Josep M. Marquès, aquí present, no hauria estat possible fer cap treball de difusió, com és bàsicament el treball que avui presentem. Tot i així, a pesar que l'església parroquial del monestir és el monument més viu i el més investigat, això no vol pas dir que sigui també el més ben conegut. D'aquí sorgí la idea fer-ne una guia. A part, que molta gent la demanava.

És un vell projecte, certament. Ja, el mateix Lluís Esteva ho havia demanat a mossèn

Pere Matamala, que escrivís aquesta guia. Nosaltres havíem demanat a turisme de fer-la conjuntament amb la parròquia.

Finalment, la parròquia va convenir amb en Josep M. Marquès d'editar-la en la col·lecció Sant Feliu que ell dirigeix des de l'Arxiu Diocesà.

Tanmateix, el que importa és que s'hagi fet, i que aquesta guia finalment sigui a l'abast dels guixolencs i visitants i els sigui útil.

I a mi, personalment, no em resta altra cosa a dir que agrair a Mn. Pere Matamala la confiança que ha fet al nostre Servei de Publicacions i d'Arxiu, i a Mn. Josep M. que l'hagi supervisada i corregida amb molta paciència, una i altra vegada. A tots ells, gràcies. I a tots vosaltres, per la vostra presència.

ÀNGEL JIMÉNEZ

Director de l'Arxiu Municipal

Coincidències a l'entorn de l'Església i Monestir de Sant Feliu

El Dr. Josep M Marquès, en la presentació del llibre-guia de l'església del Monestir, va fer una docta dissertació que, de forma molt breu i resumida, el lector podrà conèixer.

Crist romànic (S. XII - XIII), al presbiteri. Foto: Josep Mª Oliveras.

Algunes coincidències del monestir i església parroquial de Sant Feliu de Guíxols amb altres llocs, parròquies i monestirs són curiositats significatives.

Aquesta església dóna nom a la ciutat. Quins són els Sant Feliu de Catalunya? Sant Feliu d'Amont i d'Avall, al Rosselló, Sant Feliu de Boada i de Buixalleu, de Codines i de Llobregat, de Pallerols, i de Torelló, i Sant Feliu Sasserres? En podríem trobar més, sense referir-nos a esglésies, tot recordant que una localitat com Sant Feliu de la Garriga és avui Viladamat i Sant Feliu de la Guàrdia es va despoblar i fondre dins de Torroella de Fluvià. Sant Feliu de Guíxols, per tant, fou un nom de sant del que van derivar noms d'esglésies, dels quals n'han pervingut noms de població.

Purificat de la llegenda de Carlemany, el monestir guixolenc no és ni dels primers, ni dels darrers en aparèixer. És posterior als d'Amer i Banyoles, Camprodon, Sant Llorenç del Mont i Sant Pere de Rodes, i anterior als de Besalú, Roses, Colera, Sant Pere de Galligants, Sant Daniel, Cervià, Cruïlles i Breda. No fou monestir solitari i eremític, sinó que féu créixer al seu entorn una vila, amb els aventures i inconvenients que això suposa. Tingué la sort de no ser un monestir comtal, afavorit per donatius massa generosos, o manipulat per tancar-hi fadrins externs.

La relació entre la parròquia i el monestir, fou conflictiva, en comparació amb altres cenobis. Com a Roses, ací els monjos i el poble compartien una església única. Hi havien esglésies distintes a Cervià, Cruïlles, Banyoles, Breda, Colera, Besalú i Amer (que les unificà el s. XVIII). La duplictat d'esglésies hi estalvià enfrontaments.

S'ha suposat que l'estil benedictí era el romànic. Però de fet el primer gòtic d'aquestes terres el portaren els monjos; les cistercenques de Cadins, a Cabanes, les esglésies de Sant Feliu de Guíxols i Breda, i la parroquial de Banyoles, també construïda sota la supervisió del monestir de la ciutat del llac.

La desapareguda capella de Sant Nicolau de Sant Feliu de Guíxols ens porta a constatar que hi hagué una església de Sant Nicolau prop dels monestirs benedictins de Camprodon i Sant Pere de Galligants, i un priorat intítulat al mateix sant depen-

La Porta Ferrada, des de l'Arc de Sant Benet.

dent del monestir de Banyoles a Calabuig. És un fet que convida a preguntar-se si el culte de Sant Nicolau, provinent de Grècia i Sicília, pogué difondre a través dels benedictins. Entre nosaltres, el sant ha perdut importància, però no als països nòrdics, on personifica l'ambient infantil de Nadal sota el nom de "Santa Klaus".

És un fet singular que l'església i la parròquia tinguin el nom de Santa Maria dels Àngels. Com una església que va donar nom a la vila, avui ciutat de Sant Feliu podria tenir un patronatge distint? Un cert paral·lel es troba a Sant Feliu de Girona.

Encara avui, una imatge de la Mare de Déu hi presideix l'altar major, mentre que Sant Feliu i Sant Narcís estan un a cada banda del retaule de principi del s. XVI. La jerarquització establia unes categories entre els sants, i Santa Maria no podia tenir un lloc accessori, sinó el principal. A Sant Feliu de Girona es quedà al bell mig del retaule; a Sant Feliu de Guíxols passà del retaule a donar nom al temple.

DR. JOSEP M. MARQUÈS

Director de l'Arxiu Diocesà de Girona

Donació Jordi Verrié- Rosa Mª Gallart

Del llegat del Sr. Jordi Verrié i Rosa M. Gallart (a.c.s.), n'ha estat lliurat a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols el seu fons fotogràfic i una part de la seva biblioteca.

El fons fotogràfic comprèn:

- Àlbums de fotografies (20) d'àmbit personal, corresponents principalment als anys 1950.
- Fotografia d'art, etnografia i paisatge d'arreu de Catalunya i, especialment, de la Costa Brava i Sant Feliu de Guíxols, a partir dels anys 1960 (6 caps de diapositives i 8 de fotografies en paper).
- Negatius (11 caps).
- Postals reunides a partir de correspondència (1 capsa).
- Col·lecció de postals de contingut polític i nacionalista. Destaca l'àlbum de postals *Catalunya artística y pintoresca*, editat per l'Associació Protectora de la Ensenyansa Catalana.
- Material i informació tècnica relacionada amb la seva activitat com a fotògraf.

De la seva biblioteca han estat dipositat més d'un miler de llibres, revistes i fullons relatius a la història de Catalunya, política, nacionalisme català, temàtica d'àmbit local (especialment de Sant Feliu de Guíxols), ceràmica, gravat, història del llibre i fotografia. A part, hi ha materials diversos com segells, invitacions o felicitacions, relacionats també amb els temes anteriorment esmentats, una col·lecció de gravats i una de butlles papals del S. XVI.

DARRERES DONACIONS

DE L'ARXIU

02.03.2001

Família Vergés-Sala

Còpia de 3 fotografies familiars (Benet Sala i Gascons).

02.03.2001

Vicens Francès Ribot

Còpia de 2 fotografies famulairs (Pati de c/ de Santa Llúcia).

09.03.01

M. Antònia Sala

Joan M. Feixas, prevere, Èglogues i altres poemes. Estampa Viader, 1926.

12.03.01

Rosa M. Martí

53 negatius de fotografies de Sant Feliu.

03.04.2001

Joan Martí

Blanco y Negro. Revista Ilustrada. 1894 (Tot l'any, enquadernat).

08.05.01

Mn. Pere Matamala

Còpia de 3 fotografies.

09.05.01

Lluís Lloansí i Marill

Original de la partitura L'encís de la Plaça., sardana composta pel donant.

10.05.01

Joan Alfons Albó i Albertí

3 dibuixos a l'aiguada (un del Casino dels Nois) de Josep Boadella, propietat de Benet Albertí (1907).

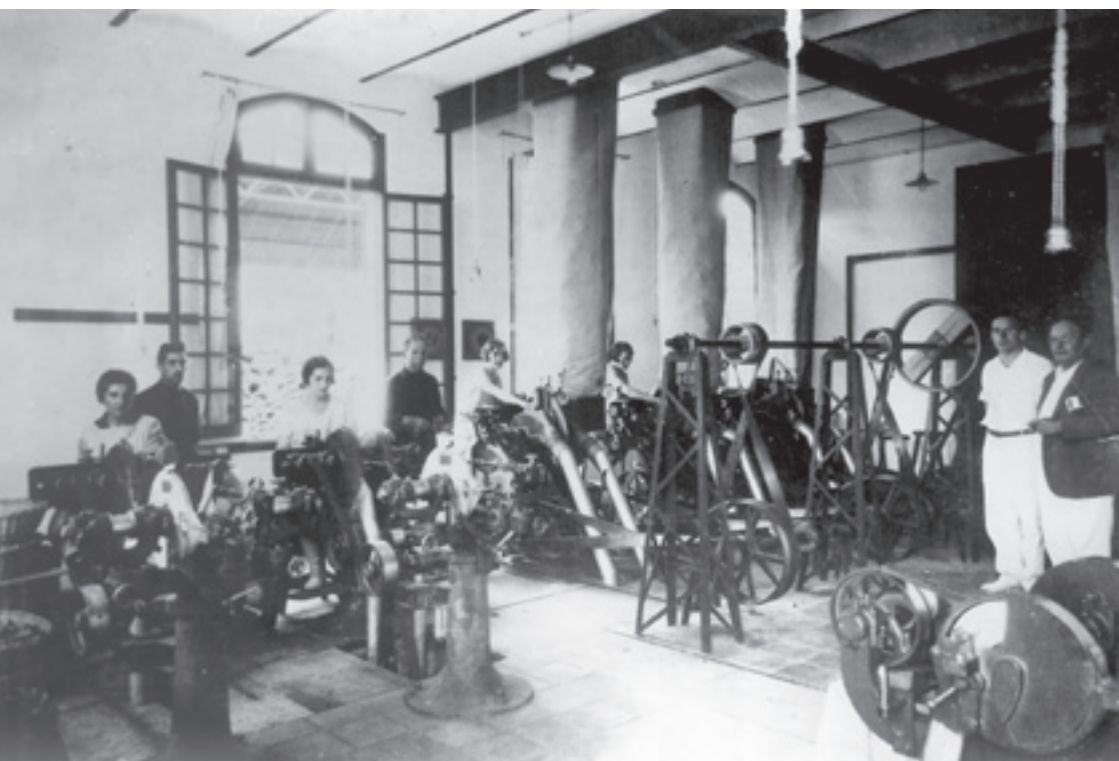
10.05.01

Jordi Verrié - Rosa M. Gallart

Vegeu-ne la notícia a part.

Vista general de la badia de Sant Feliu de Guíxols. Foto: Jordi Verrié.

Dones treballant en una fàbrica de taps.

Violència domèstica: història i actualitat

Ja fa temps que la nostra societat demostra un rebuig cada vegada més fort a les discriminacions sexistes. Entre aquestes, una de les més greus i que més rebuig causa és el maltractament a les dones per part de les seves parelles. No és la meua intenció analitzar les causes d'aquesta lacra, ni suggerir les possibles solucions o actuacions que les administracions haurien de portar a terme, però sí que voldria remarcar com no és un fenomen històric nou i com les seves característiques actuals són similars a les de societats anteriors.

Fins als anys seixanta la història havia dedicat molt poca atenció a la dona com agent històric, a partir d'aquest moment la història de gènere comença a elaborar uns nous models historiogràfics que ajuden a entendre molt millor quin és el paper de la dona en les societats de l'antic règim. Potser la principal aportació d'aquest nou model sigui el considerar la dona com una categoria social específica; és a dir que la dona ocupa dins la societat un lloc concret que la diferencia dels altres grups, per la seva funció econòmica. En aquest cas la dona és la força de treball no remunerada que utilit-

zen els pares, marits, germans i fills, i no em refereixo amb això al que coneguem amb el nom de "feines de la casa" -que també- sinó fonamentalment a la indústria domèstica, principalment tèxtil, que donava a les famílies uns ingressos econòmics gens menyspreables, sobretot pel fet de ser en moneda, principalment a les zones rurals. La dona en les societats de l'antic règim té una consideració jurídica disminuïda, ja que aquesta li ve donada segons la posició que ocupi en el si de la família, independentment de quina fos la situació jurídica del cap de família, al qual en bona part ella resta sotmesa. No cal dir que

Dona, repassant les xarxes.

aquest sotmetiment jurídic és imprescindible si el cap de família vol apropiat-se de la força de treball de la dona.

Per tal de mantenir una cert control dels recursos econòmics familiars, la relació econòmica de la dona dins del matrimoni es pactava en els capítols matrimonials, aquests recollien la forma en que es transmetria el patrimoni familiar, tant de la dona com de l'home. El matrimoni era en aquelles societats, fonamentalment, un contracte entre els cònjuges i un pacte entre famílies. Les peces claus, per a la dona, d'aquest contracte eren el dot i l'escreix. El dot eren els béns, sovint diners, que la dona aportava al matrimoni, i dels quals en podia disposar, en tot o en part, per via testamentària. En cas de viudetat o separació matrimonial el dot li havia de ser retornat. L'escreix era una donació que el marit feia a la dona, freqüentment aquesta donació només era estimada, és a dir que no es feia efectiva ja que se la quedava, i en disposava, el marit. En cas de mort del marit la dona havia de cobrar l'escreix dels hereus d'aquest. En els casos de separació matrimonial l'escreix, o la part d'aquest que li pertorqués, era objecte de la pròpia sentència judicial de separació.

En aquesta situació no ens ha d'estranyar que la discriminació masclista es donés amb força, probablement amb més que en les societats actuals, ni tampoc que els maltractes a la dona fossin freqüents. En la societat de l'antic règim la persecució dels maltractes a la dona es resolien dins l'àmbit eclesiàstic, ja que habitualment es produïen dins del sagrament matrimonial; per això eren les autoritats eclesiàstiques -els tribunals diocesans- les que entenien en aquests assumptes. L'abat de Sant Feliu de Guíxols,

en la seva doble condició de rector i de senyor territorial, era qui vetllava per l'estabilitat i concòrdia matrimonial, ajudat quan calia per la justícia ordinària. Era a ell a qui devien recórrer les dones guixolenques que poguessin patir maltractaments. Cal, però, no oblidar que la intenció de les autoritats eclesiàstiques no era perseguir els maltractes, ni altres injustícies i discriminacions -de fet l'església fomentava en la dona una actitud submissa i soferida envers l'home- sinó mantenir la unió matrimonial i evitar l'escandalosa situació dels "matrimonis desunits".

L'any 1829, el Vicariat General del Bisbat de Girona dirigia una carta al prior Isidoro Gil del monestir de Sant Feliu de Guíxols comunicant-li que obligués a l'esposa de Francesc T. a tornar a casa del marit i cessar així aquesta "escandalosa conducta"¹. Com veiem, l'objectiu de la justícia eclesiàstica en aquesta acció no era de resoldre un problema de convivència, sinó un d'escàndol públic.

Per les mateixes dates, el 5 de maig de 1829, el prior rebia una instància de Maria B. i G.² en la que després de reconèixer que no vivia amb el seu marit, Roc B., suplica al prior *se digna mandar no se obligue a la expnente a volver en la compañía de su marido*. Maria B. tracta d'evitar el que li havia succeït a l'esposa de Francesc T., tornar amb el seu marit. En la instància no es diu que tem d'ell, però sí que l'acusa de bevedor, jugador i lladre, aquesta instància devia ser el pas previ a la demanda de separació matrimonial. Les demandes de separació matrimonial segons Antonio Gil i Ambrona³ eren presentades majoritàriament per dones: 138 sol·licituds femenines sobre un total de 152, en el període i zona que ell estudia, situació que suposem no devia ser gaire diferent de la que ens ocupa. No sabem quin fou el resultat de la instància de Maria B., és probable que el cas es resolgués de forma provisional autoritzant-la a viure fora de la casa del seu marit, sempre i quan fos una casa honesta, a l'espera de que el tribunal diocesà resolgués una sentència definitiva, que probablement no arribaria mai⁴.

Sí sabem, en canvi, que hi havia més matrimonis amb problemes al Sant Feliu de Guíxols de l'època. Ens consta per un registre datat el 28 d'abril de 1829 i que porta el títol *Llista dels matrimonis desunits*⁵, en total més d'una trentena, on s'esmenta els noms dels cònjuges, l'adreça i alguna de les causes de l'abandonament del domicili conjugal.

A nosaltres ens interessien, especialment, tres casos en els que l'autor del registre esmenta maltractes a dones i altres violències a la família. En concret l'autor, probablement el prior Isidoro Gil, escriu:

Joseph S. fill de Roch tracta pèssissament a la seva muller, pare y família, dormint en son cuarto ab una filla Margarida de 12 anys y la muller y demés família dormen al terrat. Fa cosa de un mes que bastoneja la seva dona fent-li forts blaus y no donant menjar a la família perquè trobà 6 duros en el guardarobas que suposava se los havia robats y eran de Frco.de Villar. Per

1. Forma part d'un conjunt de papers solts que es troben en el *Capbreu de la vila de favor del monestir de Sant Feliu de Guíxols. Segle XVIII*; A.H.G. Ordes Religioses. Sant Feliu de Guíxols.

2. Això és el que dedueixo del fet que la instància, amb un segell de 4 maravedises, es trobi juntament amb la carta abans resenyada i altra documentació del monestir.

3. *El matrimonio catalán entre 1565-1650: Régimen jurídico y fracaso conyugal en la diócesis de Barcelona*. Tesis de Licenciatura inédita. U.A.B. 1984.

4. Per veure la situació de la dona en aquest i altres aspectes pot consultar-se el dossier "Les dones a l'antic règim: imatge i realitat", *L'AVENÇ*, novembre, 1990, n. 142, especialment l'article d'Isabel Pérez i Antonio Gil "Fembras vils' versus verges ideals: la justícia moderna i la dona" pp. 30-35.

5. Es troba dins el mateix conjunt de papers solts a que hem fet referència.

6. 6.669 habitants el 1834, segons A. Jiménez Sant Feliu de Guíxols. *Una lectura històrica*. Sant Feliu de Guíxols. 1997.

7. Juntament amb la resta dels papers a que he fet referència.

8. Imagino que amb aquesta expressió deu referir-se al que legítimament li pertanyia en concepte de dot i escriu.

las nits se'n va de casa y torna quant bé li apar y segons notícias tracta la viuda C. de R. y ab una filla de Pere R., casada però té el seu home a la Amèrica.

... Joseph C., casat ab família, viu al Raig, no la manté i **la tracta malament**, és gran blasfemo y renegador y no es confessa ni va a missa.

... La jova C. des del dia de Pasqua que esta separada del seu home per **el maltracte li fa la sua sogra**, burlant-se de las providèncias de l'abat

Les situacions que descriu el text no són gaire diferents de les que ens trobem en molts dels casos d'avui en dia. Maltractament a la família, no donant-li menjar o els recursos deguts, una probable relació incestuosa amb una menor, la col·laboració d'altres membres de la família com la mare del marit en els maltractes a un altre membre, etc. En un dels casos Josep S. portà la seva vesània a **bastoneja la seva dona fent-li forts blaus**, quina no seria la pallissa que rebria aquella dona. Però no ens equivoquem, no pensem que tres casos sobre trenta són una petita part dels matrimonis amb problemes, que tres casos sobre el total de població de Sant Feliu de Guíxols, uns 6.000 habitants⁶, és un percentatge mínim. Molts dels casos quedarien amagats, com avui en dia. Això és el que es dedueix de les xifres de demanda de separació que ens dona a conèixer A. Gil: d'un total de 138 demandes presentades per dones al tribunal diocesà de Barcelona, 122 declaren els maltractes com una de les causes, 51 afegixen, a més, amenaces de mort, i la meitat, 26 casos, intents d'assassinat.

Ignoro que faria la desgraciada esposa de Josep S. per tal de protegir-se ella i la seva família, ignoro quins serien els recursos que podria utilitzar, quines les autoritats a les que podria recórrer amb esperança d'èxit, però tot em fa pensar que no podria fer gaire més que Rosa Ll. Conservem una carta de Rosa Ll. a

l'abat de Sant Feliu datada el 19 de febrer de 1829, en ella Rossa Ll. relata el tracte, més ben dit maltracte, que li dona el seu marit i acaba diguent "y axí senyor pare abat abat li suplico per amor de Déu que me miri ab ull de misericòrdia y al mateix temps me ampari com a pare"⁷, no costa gaire imaginar-se la desesperació que transmeten aquestes paraules, sobretot si un sap -també ho diu la carta- que el seu marit li havia dit "que anés a dormir a la cort del porc" i l'havia amenaçat "que no xarrés pas me digué, sinó ab una cosa vas a l'altre part de paret", les amenaces no venien només del seu espós, també el fill la "bolia matar". Què podia fer Rosa Ll.? Quins camins tenia si no volia viure amb el seu marit i evitar de caure en la marginació? Els que va intentar, els mateixos que intenten actualment tantes dones maltractades. Primer va demanar l'empara de l'autoritat competent, l'any 1829 la de l'abat del monestir. Després va intentar demostrar la injustícia de la seva situació -"que cuan yo auré presentat tots los treballs y penas que pateixo"- i per últim tracta de fer-se amb els medis econòmics que li permetin viure, de fet només vol allò que li pertany: el dot i, si és possible, l'escreix, "yo bull la lilegitima⁸, y sino pot ser tota que me'n donguin per ara la meitat que ya tenen per fer-o". I també com ara, té problemes per que la creguin, per això dona els noms de testimonis que podran demostrar el caràcter violent del seu marit "y si se vol informar qui són ells -es refereix al marit i fill- vagi a trobar a Geroni Costa y la sua muller que han estat veïns de ells". I també com ara no podem assegurar que les seves demandes fossin ateses, en el cas de Rosa Ll. perquè no hem trobat més documentació. Tot plegat massa conegut, massa actual, massa vist, massa perdurable en el temps.

JOAN BLANCO DE LA LAMA

Llicenciat en història i professor

Dones, treballant al camp.

Una làpida “políticament incorrecte” (1918-22)

A dalt, jura de bandera del regiment d'“Àsia” al passeig del Mar, el diumenge 21 de març de 1915.

A l'altra pàgina, escrits de les ambaixades dels països aliats felicitant l'ajuntament per la col·locació de la làpida.

Entre el mes de novembre de l'any 1918 -data d'un acord municipal per a la col·locació d'una làpida commemorativa a la façana de l'ajuntament, en record de la victòria de les nacions aliades a la I Guerra Mundial- i el mes de febrer de 1922, moment en què va ser retirada sense cap tipus de resolució consistorial, i amb una forta oposició per part de la majoria de la població, es va voler posar fi a la presa de posició més divergent viscuda, fins aleshores, entre ciutadans simpatitzants d'un i altre bàndol bel·ligerant.

Entre el mes de novembre de l'any 1918 -data d'un acord municipal per la col·locació d'una làpida commemorativa a la façana de l'ajuntament, en record de la victòria de les nacions aliades a la I Guerra Mundial- i el mes de febrer de 1922, moment en què va ser retirada sense cap tipus de resolució consistorial, i amb una forta oposició per part de la majoria de

la població, es va voler posar fi a la presa de posició més divergent viscuda, fins aleshores, entre ciutadans simpatitzants d'un i altre bàndol bel·ligerant.

Efectivament, aquella guerra, per les seves connotacions polítiques i econòmiques va dividir fortament els veïns de Sant Feliu, tan bon punt va esclatar. La seva negativa incidència sobre la indústria surera

La signatura de l'armistici l'11 de novembre de 1918 va ser rebuda amb gran alegria pel poble guixolenc

esdevindria *caldo de cultiu* per a tots aquells treballadors que, per raons d'estabilitat comercial de les empreses, se'ls reduí la jornada laboral o se'ls acomiadà sense cap mirament. Això va generar la creença popular que molts industrials de la ciutat, per les seves relacions comercials amb Alemanya, solien ésser germanòfils. En canvi, l'obrer era identificat amb aquells països que defensaven uns ideals o model de vida més proper als interessos del treballador.

El cert és que a Sant Feliu es va viure molt de prop aquell conflicte bèl·lic, no tan sols per la problemàtica sòciolaboral, sinó perquè va ser testimoni de nombroses esbatussades entre vaixells francesos i alemanys davant les nostres costes. A tot això, calia afegir-hi la vida en comú que feien els guixolencs amb el destacament militar del regiment d'"Àsia", que l'agost de 1914 va ser enviat a Sant Feliu per a garantir-hi la seguretat i els interessos dels residents estrangers.

• UN DIA DE JOIA PER A SANT FELIU

La signatura de l'armistici l'11 de novembre de 1918, va ser rebuda amb gran alegria pel poble guixolenc. L'associació local "*Amigos de Francia y sus Aliados*" que presidia Josep Vidal, conegué oficialment la notícia al migdia i, tot seguit, convocà una manifestació per aquella mateixa tarda. Les cases consulars d'Itàlia, Anglaterra, Veneçuela, França i Uruguai, hissaren les banderes en senyal de festa. Una acció que imitaren ràpidament diverses entitats de la població.

A les quatre de tarda s'inicià des de la placeta de Sant Joan l'esperada manifestació. Més de quatre mil persones varen concentrar-se pels voltants d'aquell indret. Als acords de la Marseillesa, l'orquestra *La Unión Guixolense* començà el recorregut, precedida de la guàrdia urbana i seguida per la junta directiva de la societat organitzadora. Darrere seu, hom podia veure els vice-cònsols de França, Antoni Mestre, el d'Itàlia i Portugal, Joan Fortó, i el de Gran Bretanya, Josep Sibils, acompanyats dels representants de les agrupacions obreres, culturals i esportives de Sant Feliu, així com de milers de simpatitzats.

El consistori guixolenc es va reunir aquella tarda amb caràcter d'urgència

sota la presidència de l'alcalde Francesc Mas, per tal de rebre aquella manifestació. Als Manuals d'Acords municipals es deixà ben palès "*que participando el Ayuntamiento de iguales sentimientos que el pueblo que representa, tenia la obligación de recibir a los manifestantes con la solemnidad que la importancia y la trascendencia del caso requiere*".

Prop de les cinc de la tarda, la comitiva arribà a la plaça de la Constitució (plaça Mercat), acompanyada de les banderes francesa, belga, britànica, nordamericana i italiana. Immediatament, representats dels "*Amigos de Francia y sus Aliados*", així com els vice-cònsols d'aquells països, foren rebuts per l'alcalde i regidors municipals. Allí mateix, Josep Vidal va dirigir-se a les autoritats locals manifestant el desig del poble guixolenc de perpetuar la signatura de l'armistici, mitjançant la col·locació d'una làpida commemorativa a la façana de la casa consistorial, per tal d'honar els pobles i homes que varen defensar la Justícia i el Dret.¹

Amb el consentiment unànime de tots els membres de l'ajuntament, l'alcalde Mas va donar el vist-i-plau al text que Josep Vidal li mostrà per a la inscripció de la làpida:

"La Ciutat de Sant Feliu de Guíxols amb motiu del triomf definitiu del Dret damunt la força, ret homenatge d'etern agraïment i admiració als heroics defensors del primer: Els pobles de Bèlgica, Sèrbia, Rumania i Montenegro, màrtirs. La generosa República de Portugal. La Grècia d'en Venicelos. L'Itàlia

¹. Més de dotze mil voluntaris catalans varen lluitar en aquella guerra, enquadrats en el primer regiment de la Legió Estrangera francesa.

Plaça de la Constitució i edifici de l'ajuntament a començaments del segle XX.

L'Associació Catalana Autonomista de Sant Feliu, va rebre molts retrets per considerar-la germanòfila

d'en D'Anunzio i N'Orlando. La Gran Bretanya i ses Colònies amb són il·lustre estadísta Lloyd George. Els Estats Units de l'Amèrica del Nord amb l'eminent President Wilson, i la gloriosa França Mare de la Victòria, amb els seus grans homes Joffre, Foch i Clemenceau. XI Novembre MCMXVIII".

Tot seguit, Vidal el va llegir als manifestants congregats a la plaça, i els demanà si aprovaven la redac-

ció. La resposta va ser un sí clamorós i unànime, seguit d'entusiastes aplaudiments. Al capvespre es varen ballar sardanes a la rambla Pi i Margall, davant l'estatge dels "Amigos de Francia y sus Aliados" i, l'endemà, s'organitzà un lluït aplec.

Durant aquella setmana de joia, no es deixaren de fer retrets a persones i entitats que havien simpatitzat amb el bàndol germanòfil. En especial a l'Associació Catalana Autonomista que, llevat d'alguns pocs membres, la seva directiva s'havia mostrat partidària d'Alemanya. Se'ls acusà des de la premsa local de fer salutacions absurdes a les banderes aliades, quan passaren davant del seu estatge oficial: "Sortosament aquí ens coneixem tots -va escriure el cronista del setmanari *Avi Muné*- i jugar a la comèdia i equivocacions és molt difícil".

• COL·LOCACIÓ DE LA LÀPIDA COMMEMORATIVA

No seria fins al 13 de juliol de 1919, que es decidí d'inaugurar aquella làpida. L'ajuntament va encarregar a l'escultor Josep Planas la confecció de la llosana, en destinar-hi expressament una partida econòmica al capítol d'imprevistos del pressupost d'aquell any.² Arribat el dia assenyalat, una gran gentada es congregà a la plaça de la Constitució. A les onze del matí les autoritats locals varen rebre els cònsols generals de França, Gran Bretanya, Estats Units, Itàlia, Sèrbia, Grècia, Bèlgica, Portugal, Romania i Montenegro, residents a Barcelona; els diputats provincials Josep Irla i Miquel Roger; el diputat a corts Salvador Albert; el prefecte de Perpinyà; el ministre de l'interior francès Mr. Pars; i a diverses delegacions i comitès provincials. També reberen una cordial salutació els vicecònsols residents a Sant Feliu, així com la premsa local i comarcal. No cal dir que aquell acte esdevingué tota una festa, amb nombrosos parlaments, visques a les nacions aliades i ballada de sardanes. Per aquest fet tan representatiu, les ambaixades d'aquells països amb seu a Madrid, varen fer arribar a l'ajuntament el més sincer agraïment.

• PRESSIONS PER A RETIRAR LA LÀPIDA

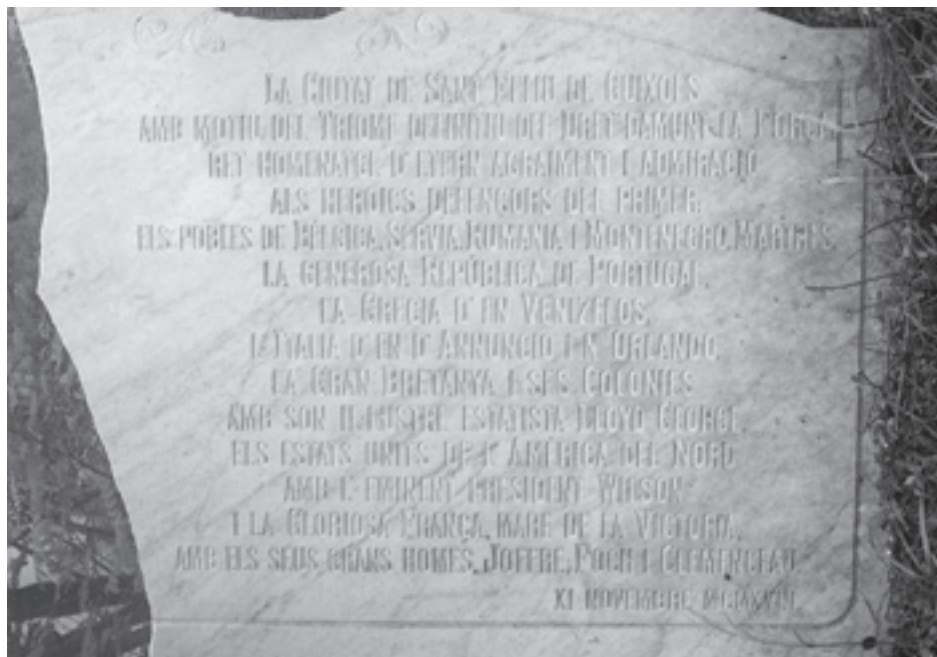
Des del primer moment en què es va parlar de la col·locació d'aquella làpida commemorativa, un sector important del poble no va estar-hi gens d'acord. De fet, no tots els que simpatitzaven amb les nacions aliades veien bé aquesta actuació. Molts d'ells consideraven que allò significava odi i separació entre els homes, mentre d'altres tenien por que

². El cost de la làpida pujà a la quantitat total de 2.338'90 Pta, entre la retribució feta a l'escultor Planas i les despeses de col·locació a la façana de l'ajuntament. La Unió Comercial va participar amb 500 Pta.

afectés els interessos generals del comerç local. Fins i tot, més endavant, sectors radicals de la població, acusarien els promotors de la idea de voler justificar interessos perversos en el contraban de mercaderies alimentàries durant la guerra. Aquestes fal·làcies crearen un clima molt tens i enarrit a la població, que culminà amb una instància de Joan Sans Amat (12-VI-1921) demanant formalment la desaparició de la làpida. Curiosament, aquest fet va provocar un gir en la política de l'ajuntament, que només es pot entendre si ens atenem a la por generalitzada per la crisi laboral de l'època. Perquè tant Francesc Mas, l'alcalde que autoritzà la col·locació de la làpida, com Guillem Tell Gurí, l'alcalde que la va fer treure, havien format part de l'associació "*Amigos de Francia y sus Aliados*". El fet és que inicialment la demanda de Joan Sans va quedar sobre la taula, malgrat els acalorats enfrontaments verbals que mantingueren Mas, cap de la minoria federal –qui reconegué que la col·locació de la làpida s'havia fet en uns moments d'entusiasme del poble– i Santiago Marill representant de la minoria nacionalista, que defensava la neutralitat del consistori. Sembla ésser, però, que durant un cert temps hi hagué fortes pressions per part de ciutadans –la majoria d'ells industrials interessats amb l'exportació internacional– per tal que es retirés aquella placa. Fins i tot, segons algunes informacions, l'ajuntament va rebre protestes oficials de l'ambaixada d'Alemanya al nostre país.³

Fins al mes de febrer de l'any següent no se'n tornaria a parlar de l'assumpte. Amb el canvi de consistori i amb Guillem Tell al capdavant de l'alcaldia, molt més predisposat a resoldre aquella problemàtica, s'entrà en una altra dinàmica negociadora. A principis del mes de febrer Tell es reuní amb els caps de les minories municipals. Després de moltes deliberacions i alguna complicitat dubtosa, s'imposà l'opinió entre els presents que, si s'arribava a un possible acord, la retirada de la làpida dels aliats "s'hauria de fer amb el menor soroll possible."⁴

Fou així, doncs, que d'esquenes a la legalitat i passant per alt l'acord del 18 de novembre de 1918, decidiren de treure aquella dedicatòria, en creure que rectificaven un greu error. El matí del 15 de febrer, empleats de la brigada municipal varen retirar la làpida enmig de la indignació de la gent que es trobava a la plaça. Això va provocar que diverses associacions locals promoguessin una campanya a favor de la restitució de la llosana. En canvi, des de Barcelona, un grup de notables guixolencs es mostrà a favor de suprimir-la. Davant tantes protestes, l'ajuntament va convocar un ple (24-II-1922) per tractar de reconduir la situació. Fou en va. La sessió va esdevenir un galimaties d'acusacions entre regidors, i cap d'ells va voler assumir la responsabilitat d'aquella polèmica decisió. Si llegim detingudament les actes municipals, s'evidencia que tots els regidors tingueren la seva part de responsabilitat. Uns, per voler treure-la al preu que fos, amb evidents símptomes de prevaricació, sota l'argument d'haver pactat amb l'oposició "*la desaparición de la lápida*

de una manera discreta". I els altres, per no defensar la legitimitat d'un acord anterior i fer sospitar –al poble– d'una connivència passiva molt interessada. Enmig de tantes acusacions, l'alcalde Tell acordà de tornar a col·locar, l'endemà mateix, la làpida al seu lloc original.

Per segon cop i en menys de deu dies, aquell ajuntament va tornar a disfressar els seus veritables propòsits. Si amb la retirada d'aquella placa no va valer-se d'un acord legal que li permetés fer-ho, ara tornava a enganyar als ciutadans amb una resolució que no pensava complir. Fins i tot, es féu la pantomima de muntar una bastida d'obra a la façana de l'ajuntament, per tal de restituir la polèmica làpida.

A començament del mes de març de 1922, la bastida fou retirada sense cap explicació. Aquesta actuació va fer sospitar a molts guixolencs que aquella maniobra estava directament relacionada amb les fortes pressions que rebia l'ajuntament per part d'alguns industrials. Així ho denuncià el director del setmanari local *L'Avi Muné*, Enric Bosch i Viola, quan escrigué allò de que "Sant Feliu, espiritualment, no existia en aquells moments. Qui existeix, dissortadament, és una colònia de fenicis que lo mateix seria tícia que troiana, mentre marxés bé el negoci". Ni la queixa formal enviada pel consolat britànic a Barcelona (4-III-1922) per tan incomprensible decisió municipal, faria canviar de mentalitat a aquell consistori. Mai més se'n tornaria a parlar del tema. Sortosament, la làpida de la discòrdia es conserva a les dependències del museu municipal. La premsa de l'època i les actes municipals, revisades vuitanta anys després, parlen per si mateixes.

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

Investigador

Fotografia actual de la làpida commemorativa dels aliats.

³. Full informatiu "L'Alcaldia al Poble", signat per G. Tell Gurí, aparegut al setmanari *L'Avi Muné* (25-II-1922). Aquest aspecte no s'ha pogut comprovar, tot i haver-lo cercat a la correspondència oficial de l'ajuntament d'aquells anys. En canvi, sí que he trobat inventariats els escrits d'agraïment de les ambaixades i consultats de les nacions aliades.

⁴. Santiago Marill va proposar que es justificués la retirada de la làpida per poder rebatre la façana de l'ajuntament. L'alcalde Tell s'hi oposà obertament, entenent que aquell pretext no enganyaria a ningú.

"Conèixer un paisatge és quasi conèixer l'home"

Amb la pèrdua de certes activitats tradicionals del municipi, molt lligades al medi, tímidament s'extingeixen un conjunt molt divers de valors que amaga el nostre paisatge. El seu coneixement i descoberta, empresa a cada racó del paisatge de Sant Feliu, ens acosta a l'essència d'una terra i d'una cultura que s'hi troba íntimament arrelada.

L'entorn natural de Sant Feliu i, en general, de l'Ardenya, la Vall d'Aro o les Gavarres, han marcat des de temps immemorials la història d'aquestes contrades i dels seus habitants. El paisatge que veiem és i ha estat l'escenari de l'activitat humana des de l'inici del poblament del municipi (des de la prehistòria fins ara, passant pels romans).

Des de temps immemorials s'han anat succeint lligams dels nostres avantpassats amb el seu paisatge. Als voltants de la ciutat de Sant Feliu, per exemple, es van anar construint una bona colla de masos on van viure persones que van dedicar -i alguns encara ho fan ara- tota la seva vida al medi i que han mantingut fins avui un sistema agrícola integrat principalment per hortes.

A dalt, detall de sistemes
agrícoles d'ambdós marges de
la riera de les Comes.
Foto: Pere Sala.

A la dreta, cal Romaguer o
ermita de la Divina Pastora.
Foto: Pere Sala.

Més enllà de la importància ecològica d'aquests sistemes agrícoles (foment de la biodiversitat, manteniment d'espècies autòctones, etc.), porten associats elements com els masos, molins d'aigua, pous i mines, canalitzacions i feixes de conreu en terrasses construïdes amb murs de pedra seca... que són la memòria dels nostres ancestres i augmenten el patrimoni rural. Entre tots, conserven uns valors que, gràcies a haver estat transmesos de generació en generació, ara formen part de les seves vides i conformen un ric i variat patrimoni cultural i etnològic.

El coneixement de les particularitats i possibilitats de cada conreu, la varietat de maneres de cultivar, el coneixement de les plantes medicinals, etc. són una part important de la cultura popular de Sant Feliu, que es troben en un perill imminent de perdre's per sempre més. Aquesta és una constatació del fet que estem consumant el trencament del nostre lligam amb la terra. El coneixement implica el domini d'uns valors molt importants per a la seva transmissió a la població local. En aquest sentit el paisatge de Sant Feliu, com a element integrador de tots aquests valors, podria jugar un excel·lent paper com a recurs educatiu, sobretot pel coneixement la història local. I en una població turística com la nostra, aquests valors també adquireixen un tercer rol. La seva redescoberta, conservació, i divulgació, són factors d'increment i diversificació de l'oferta cultural i ambiental de Sant Feliu.

El coneixement implica el domini d'uns valors molt importants per a la seva transmissió a la població de Sant Feliu de Guíxols

Fora urgent trobar fórmules per a la conservació i divulgació d'aquest patrimoni. En definitiva, per a la seva revalorització. En alguns casos, per exemple, desenvolupar i dinamitzar les zones ermes que fa un temps havien estat agrícoles cercant noves estructures productives o mantenint les actuals (amb el degut respecte pel medi) és una mesura que requereix d'un estudi aprofundit en cada cas, però potser val la pena fer l'esforç per no deixar com a herència un territori cada vegada més uniforme, fragmentat i cimentat i per tal de mantenir viu el paisatge cultural estretament lligat a la població de Sant Feliu.

Per acabar, voldríem proposar la lectura d'una cita que el dramaturg Alejandro Casona (1903-1965) incloïa a l'obra "La Barca sense Pescador" -representada recentment a Sant Feliu per part de l'Agrupació Teatral Benet Escriba-: "Conèixer un paisatge és quasi conèixer l'home". Perquè l'home és qui, en definitiva, ha impregnat la seva personalitat en la construcció del seu paisatge.

CECÍLIA JORI I COLL

PERE SALA I MARTÍ

cjori@pie.xtec.es; psala@cbi.es

El saplà de Bujonis manté avui en dia una important activitat agrícola. Foto: Pere Sala.

Membres de l'Associació Ardenya. Patrimoni i Natura.

Els Perols de Sant Feliu de Guíxols

Llaguts, xarxes i nanses a la platja de Sant Feliu.

Abans de l'aparició del niló, els pescadors de la costa catalana feien servir xarxes de cotó. Tenyir-les amb escorça de pi, servia per conservar-les. Amolts pobles de la costa, prop de la platja, acostumava a haver-hi uns edificis anomenats Perols o Peroles, destinats específicament a aquesta tasca de tenyir les xarxes.

Abans de l'aparició del niló, els pescadors de la costa catalana feien servir xarxes de cotó. La xarxa de cotó es feia malbé, principalment per dues raons: en primer lloc, el greix que deixava el peix, sobretot la sardina i l'anxova, podria la xarxa, sobretot quan feia calor; i en segon lloc, a causa de la sal de l'aigua amb la que cada dia de pesca es mullava. Tenyir-les amb escorça de pi, servia per conservar-les. Si en cir-

cumstàncies normals, és a dir, sense fer-hi res, podien durar un any o un any i mig, si es tenyien podien durar fins a tres anys. És a dir, que la diferència era prou important. Els pescadors aprofitaven per tenyir els dies que no hi havia pesca, és a dir, quan hi havia lluna plena. Hem de pensar que antigament les llums que duïen a les barques per atraure el peix eren poc potents, la qual cosa requeria que hi hagués fosc: amb lluna plena hi havia massa llum. Així doncs, es

tenyia un cop al mes. A molts pobles de la costa, prop de la platja, acostumava a haver-hi uns edificis anomenats Perols o Peroles, destinats específicament a aquesta tasca de tenyir les xarxes.

Els Perols són una part del patrimoni pesquer que ha estat força oblidat, tant per la memòria popular com pels estudiosos. En tot Catalunya només es conserven els de Vilanova i la Geltrú, Arenys de Mar, Llançà, L'Escala, Calella de Palafrugell, Aiguablava, Lloret i els de Sant Feliu de Guíxols. Tot i que el seu valor no ve donat per la seva qualitat artística i arquitectònica, si que ve donat per la seva importància com a patrimoni històric i etnològic, és a dir com a part del patrimoni cultural.

En l'estudi del cas dels Perols de Sant Feliu la metodologia d'investigació que s'ha seguit és la pròpia del treball de camp antropològic. D'una banda s'ha dut a terme una recerca bibliogràfica i documental per tal de fer una reconstrucció històrica dels Perols existents i dels desapareguts. I d'altra banda, s'han realitzat entrevistes amb pescadors o amb persones vinculades amb el món de la pesca, que hagin conegut de forma directa tot allò que fa referència als Perols i a la pràctica de tenyir, així com diversos aspectes de la vida quotidiana.

• ELS PEROLS DE SANT FELIU I LES SOCIETATS DE PESCADORS

Abans d'haver-hi els dos Perols que encara es conserven al carrer Colom de Sant Feliu, antigament n'hi havia hagut uns altres: el Perol de Llevant i el Perol de Garbí. El Primer fou el que esdevingué el Perol Vell, i el segon el que es convertí més tard en el Perol Nou, al traslladar-se ambdós al carrer Colom, i depenien de dues societats de pescadors diferents. En principi, un

pescador tenia la llibertat de ser soci de qualsevol de les dues societats, independentment de si vivia a la banda de Llevant o a la de Garbí, és a dir, prop de l'un o de l'altre. Però sembla que en la majoria de casos, la proximitat era una raó de pes a l'hora d'escollir.

Abans de la construcció del Perol Vell, el **Perol de Llevant**, fins l'any 1906 segurament estava situat a l'actual Passeig dels Guíxols n.7 (antic carrer de la Mitja Galta), entre la Rambla Portalet i el carrer Zamenhof. Depenia de la Societat de Pescadors de La Marina, després Societat de Pescadors del Racó de Llevant Sant Pere i Sant Elm. Sembla que era el Perol més antic de Sant Feliu (tot i que no se n'ha pogut trobar constància escrita), i que tots els pescadors de la vila en formaven part.

El **Perol Vell** fou construït finalment l'any 1909, amb una planta de 77,88 metres quadrats. Amb la construcció del Perol Nou, força més pràctic sobretot pel fet que disposava d'aigua corrent i que per tant no calia treure l'aigua del pou cada vegada que s'havia d'omplir el perol per fer el tint, el Perol Vell anà quedant obsolet, fins que deixà de funcionar com a tenyidor l'any 1958, i s'utilitzà només com a magatzem de pescadors.

Abans de la construcció del Perol Nou, el **Perol de Garbí**, fins l'any 1945 estava situat al capdavall de l'antic carrer de la Riera número 9, a l'actual plaça de Sant Pere, damunt del local social de la Societat. Depenia de la Sociedad de Pescadores Los Pescadores, que l'any 1918 es va convertir en la Sociedad Mútua Obrera de Pescadores Sant Pere i Sant Feliu. (Sabem que el Perol existia ja d'abans l'any 1857, tot i que segurament datava ja de finals del segle divuit). El Perol de Garbí en aquest moment passa de mans privades a la Societat de pescadors, i continua funcionant fins l'any 1949.

Barques de pesca al moll.

L'any 1948 va comprar a l'Ajuntament un terreny al passatge del carrer Colom, just al costat del ja existent Perol Vell: allí va fer construir el **Perol Nou** l'any següent, amb una planta de 66,56 metres quadrats. Amb la introducció de les xarxes de niló l'any 1960, el tint va deixar de tenir sentit, i el Perol Nou va deixar de funcionar definitivament com a tenyidor.

• EL PROCÉS DE TENYIR LES XARXES

Abans del procediment propi del tenyir, hi havia una etapa de preparació que s'acostumava a produir el dia abans. Calia disposar de llenya per fer el foc que havia de fer bullir l'aigua del perol, la qual els mateixos pescadors anaven a buscar als boscos de les rodalies de la vila. Al bosc calia també anar-hi a buscar l'escorça de pi que després farien bullir amb aigua per extreure'n el tint. Aquesta escorça, la portaven al Perol, l'abocaven en un dels safareigs i, amb l'ajuda d'una massa de fusta, la picaven fins a deixar una pols ben fina. Amb l'arribada dels tanins, a més s'havien d'obrir els paquets, i el contingut, el qual estava premsat, s'havia d'engrunar. Aleshores, el posaven en un sac de saca. També formava part de la preparació, la tasca d'estendre les xarxes a la platja perquè s'assequessin abans de tenyir-les, ja que s'havia de tenyir en sec per tal que el tint s'impregnés bé al cotó, i amb una carreta es portaven al Perol.

S'omplia el perol d'aigua, la qual extreien del pou amb dues galledes per tal d'anar més ràpid (al Perol Nou ja hi havia aigua corrent). La galleda s'abocava en el cossiòl del costat del pou, i d'allà ja anava a parar al perol a través d'una canal. Al perol s'hi abocava l'escorça ja picada, s'encenia el foc, i tot això es deixava bullir durant sis o set hores, per tal que l'escorça traguess tota la seva substància, fins que el líquid reduïa a la meitat i quedava ben vermell. Calia que una persona estigués allí permanentment per vigilar i mantenir viu el foc. A partir de l'aparició dels tanins, dins el perol també s'hi ficava el sac amb l'extracte ja engrunat, a mode d'infusió, perquè s'anés desfent poc a poc. Quan el líquid ja estava a punt, apagaven el foc, treien el caliu, i deixaven refredar el suc fins el grau de calor que pot aguantar la mà. Aleshores, al Perol Vell anaven posant aquell suc en uns cassons, i amb un asamal, el trasladaven fins al cossiòl que pertocava, i allí l'anaven abocant fins a omplir-lo. Al Perol Nou, en canvi, aixecaven els perols amb un sistema de politges i el movien fins als safareigs on abocaven el suc (el perol de la dreta cap als safareigs de la banda dreta, i el de l'esquerra cap als de la banda dreta), i aquest s'escolava cap als cossiòls. A partir d'aquest moment anaven ficant-hi la xarxa, començant per una punta; quan aquesta era ben amarada, un home, des de dalt el safareig anava estirant-la cap amunt i ficant-la dins aquest safareig, mentre la resta de la xarxa s'anava mullant, i així fins a mullar tota la xarxa. S'ha de pensar que tota una teranyina sencera no hi cabia en un d'aquests cossiòls. I quan s'acabava amb una xarxa, es començava amb una altra. El suc que anava deixant anar la xarxa en el safareig, a través d'un forat

que hi havia al fons, tornava a anar a parar al cossiòl de baix, i d'aquesta manera s'aprofitava tot. Moltes vegades, quan sobrava suc d'una tenyida, l'aprofitava el següent que havia de tenyir, i li servia per refredar una mica el suc que venia bullent del perol. Perquè una de les coses que calia vigilar, és que si el líquid era massa calent, podia cremar la xarxa. Aleshores, quan ja s'havia acabat de tenyir, les xarxes es tapaven perquè fermentessin, i es deixava un o dos dies, o fins i tot tres, per tal que a més s'acabessin d'escórrer. Per tapar feien servir uns tendals o tendols, fets de saca, que també havien tenyit si els sobrava suc. El temps que s'hi deixessin depenia de la pressa que hi hagués per tornar a anar a pescar: si la treien al cap d'un dia i mig, la xarxa encara fumava. Un cop acabada tota la feina de tenyir, amb els cassons retiraven l'escorça que havia quedat un cop el tint era fred, la qual posaven en uns coves no gaire grans i que abocaven en unes piles fora del Perol. Aleshores amb una galleda recollien el suc que havia sobrat i el tiraven al desguàs.

Passat el temps de fermentació, treien les xarxes dels safareigs, les carregaven en un carro tirat per un cavall, i les estenien a la platja. Els pescadors del Perol Vell les estenien a la banda de Llevant, i els del Nou les estenien a la banda de Garbí. Aquest moment s'aprofitava també per arreglar els desperfectes que poguessin tenir les xarxes, tasca que acostumaven a fer les dones.

• VARIABILITAT EN L'ESPAI I EL TEMPS

La pràctica de tenyir les xarxes de pescar sembla que no varia gaire si no ens movem del territori català. Alguns dels pescadors entrevistats havien tenyit a més d'un Perol, i expliquen que el procés era el mateix. És a dir, que a grans termes, podríem extrapolar l'exemple de Sant Feliu a Perols d'altres poblacions. I més, si tenim en compte també el fet que aquesta pràctica tampoc sembla que hagi variat gaire al llarg del temps: pensem que l'aprenentatge de tots els aspectes de la pesca es produïa per transmissió familiar i generacional. Aquest fet també s'ha pogut comprovar a través dels texts del segle divuit de Sáñez Reguart i de Duhamel du Monceau, en els quals podem trobar descrita la pràctica de tenyir a Catalunya, i de la qual s'ha pogut confirmar la seva vigència fins al mitjàns del segle vint (és a dir, fins a seva desaparició) a través del cas dels Perols de Sant Feliu. El que sí que podria ser - però que fins al moment no n'ha quedat constància -, és que anant encara més enrera en el temps, el tenyir no es fes a l'interior d'un cobert o d'un edifici, sinó que tot el procés es dugués a terme a l'aire lliure, a la mateixa platja.

BLANCA SALA I LLOMPART

Llicenciada en Antropologia Sòcio-cultural per la UB. Doctora per la UPC a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.

Nota: Aquest text forma part d'un treball més ampli de la mateixa autora, encarregat per Ports de la Generalitat de Catalunya l'any 2000.

Intervencions arqueològiques a la Porta Ferrada

El projecte de restauració que afecta la zona de la Porta Ferrada, i que pretén protegir i evitar la ràpida degradació de l'element més emblemàtic del nostre patrimoni, així com rehabilitar les zones adjacents, la torre del Fum i la del Corn, per formar un conjunt atractiu i accessible als ciutadans i visitants que vulguin conèixer una part important del nostre passat, ha servit també per efectuar una excavació arqueològica en un dels indrets menys coneguts de la ciutat.

El passat dia 28 de març es varen iniciar les tasques arqueològiques a la part interior de la Porta Ferrada, sota mateix del porxo. Una tasques que pretenien donar llum a un dels períodes de la història de la nostra vila que més desconeixem.

L'excavació es preveia interessant ja que incidia en un indret que es considerava intacte des del punt de vista arqueològic (no es tenia notícia de cap intervenció en aquesta zona), però els resultats no varen ser massa engrescadors. Es van poder documentar com a mínim dues actuacions que ignoraven totalment: a primera efectuada gairebé amb tota certesa durant el segle XIX, quan la Porta Ferrada formava part d'un seguit d'estructures tancades al voltant de l'església parroquial, i la segona del 1931, quan es dué a terme la primera gran restauració per deixar a la vista el monumental porxo de què gaudim actualment, que havia quedat emmascarat i gairebé diluït entre reformes i construccions més modernes. La zona interior de la Porta Ferrada va resultar ser un gran ossari de restes de fins a 16 individus. L'aparició de restes humanes al voltant del temple no resulta gens estranya ja que sabem que les zones de cementiri solien tenir aquesta ubicació, i més encara en el nostre cas, quan sabem que el cementiri de la Mota no devia ser massa lluny.

Segurament les diferents reformes estructurals que patí el conjunt durant el segle XIX i també amb la intervenció dels anys 30 van dur a abocar les restes que trobaven disperses en aquest indret. Malgrat tot, sota aquest gran amuntegament es varen localitzar i excavar íntegrament dues tombes, una d'un individu adult i l'altra d'un infant (encara que totes dues en un estat de conservació deplorable).

Arribat aquest punt l'excavació havia d'acabar, però l'interès del consistori vers el coneixement del nostre passat i el redescobriments del nostre patrimoni va

fer que no només es continués treballant sinó que. A més, s'ampliés a altres zones. Gràcies a això, s'ha deixat al descobert el celler del Monestir (s. XVIII) que ocupava la zona enjardinada al voltant de la torre del Fum, així com part de l'estructura tardoantiga que serveix de fonamentació de la mateixa torre (ambdues ja descobertes durant les excavacions dutes a terme pel Sr. Lluís Esteva als anys 60).

Un espai que, inclòs dins d'un recorregut turístic que permeti la visita a les torres i la Porta Ferrada, ajudarà a mostrar de forma més acurada i extensa el patrimoni, tant pel turista que visita la nostra vila com pel ciutadà que vol conèixer més a fons la història local.

I també ha permès intervenir en l'indret que està resultant més interessant i sorprenent: el pati enllosat que dona accés a la Porta Ferrada. És aquí on les tasques arqueològiques ens estant permetent localitzar tot un seguit d'estructures, algunes d'elles anteriors, i d'altres posteriors a la construcció de la Porta Ferrada, que potser ajudaran a esbrinar una mica més d'aquesta porxada que tants rius de tinta ha provocat degut a la incertesa de la seva funcionalitat i dels seus orígens. Tot i que el fet d'intervenir en un espai limitat no permetrà descobrir en la seva totalitat aquestes estructures ni les relacions que es puguin establir entre els diferents murs. I també quedarà la incertesa de les restes que encara esperen amagades sota el paviment de lloses que no s'ha pogut aixecar. La necessitat d'una excavació en extensió en aquesta zona sembla més que provada després dels resultats obtinguts. Una excavació que permetés obtenir els resultats més complets i satisfactoris possibles per aconseguir omplir el buit històric que representa desconèixer el per què, quan i com de la Porta Ferrada i els seus voltants.

CARME MONTALBÁN
Arqueòloga

Tasques arqueològiques a la part interior de la Porta Ferrada.

Val la pena conservar el patrimoni?

De la protecció del patrimoni i de diferents projectes no acabats de reeixir

La necessitat de conservar el patrimoni, fer-lo compatible amb usos i activitats actuals, d'investigar i conèixer noves dades sobre el nostre passat a través d'ell, i de difondre'l i fer-lo atractiu per a la gent que ens visita, són alguns dels reptes i problemàtiques que sorgeixen i es plantegen en els temes al voltant del patrimoni cultural, i en el nostre cas, de la ciutat i terme de Sant Feliu de Guíxols.

Les cases Soler (1904) i Dalmau (1891), restaurades fa poc.

A l'altra pàgina, reposició de la fornícula de l'edificació anterior (darreries del S. XVIII) a la cantonada dels carrers Girona i Maragall.

Com a ciutat costanera, igual com en moltes altres, Sant Feliu ha viscut uns períodes de boom turístic i constructiu, i ha rebut unes fortes pressions urbanístiques que han comportat que en els darrers quaranta anys, el seu paisatge s'hagi modificat en gran mesura (enderroc de bells edificis del s. XIX., expansió de les urbanitzacions i dels conjunts de cases adossades, alçat de blocs d'apartaments,...). Mercès a les investigacions històriques, podem conèixer l'evolució de la ciutat des dels inicis i podem comparar les diferents etapes amb aquests darrers anys quant a nombre d'habitatges edificats, i percentatges en el total del terme de zones ja edificades i pendents d'edificar.

Tenint en compte aquest context, arribem a fer una anàlisi del paisatge actual, on localitzem- encara- algunes construccions representatives de les diferents èpoques històriques, elements constitutius de la nostra topografia (rieres, cales, promontoris, puigs,...) i espais naturals amb flora, fauna i geologia prou rellevants. Comparativament amb grans ciutats (les cases modernistes o els casals gòtics de Barcelona, per

Si ens comparem amb altres poblacions costaneres, sabem del cert que cal mobilitzar-nos per conservar els testimonis que resten

exemple) o altres paratges naturals, potser no mereixeria l'atenció i protecció el que encara es conserva a la nostra ciutat, però si ens mesurem amb altres poblacions costaneres semblants (Palamós, Lloret de Mar) i amb la nostra població uns pocs anys enrere, sabem del cert que cal mobilitzar-nos per conservar els testimonis que resten.

Una de les eines per a la gestió del patrimoni cultural per part de la institució municipal pot ser l'inventari o catàleg. És un tema on s'hi veuen implicats diferents àrees administratives (Urbanisme, Patrimoni Cultural, Medi Ambient), i on es desitjaria una bona coordinació entre elles tot buscant sempre les millors solucions per al nostre patrimoni.

Diferents accions ja han estat intentant des de ja fa uns anys la compatibilitat entre la conservació i dinamització del patrimoni.

El 1983, s'elaborà una llista d'edificis dignes de ser conservats per part de la Junta Tècnica del Museu que fou publicada i aprovada inicialment per l'Ajuntament el 16 de maig de **1983**: aquesta llista, però, no s'inclougué en la normativa de catàleg d'edificis a protegir del **Pla General** d'Ordenació Urbana, aprovat definitivament el 25 de novembre de 1985. Una de les conseqüències en fou l'enderroc i desaparició de la casa Roig i del mur i pas de la muralla medieval, malgrat els informes desfavorables de la Comissió de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya i de les protestes de la llavors direcció i Junta del Museu.

Uns anys més tard de l'aprovació del Pla General, el 1988, s'encarregà als arquitectes Urbanistes Associats el **Projecte Ari** (actuació d'intervenció integral en el sector de la part baixa del perímetre urbà de la ciutat). L'ARI (1988) preveia un seguit d'intervencions dins el sistema

general de comunicacions¹, la canalització de la riera de Tueda, intervenció en diversos equipaments (entre ells el Monestir) i proposava noves zones verdes. La creació d'aquestes places, mitjançant l'adquisició de sòl per part de l'Ajuntament, en zones denses del casc i amb un grau alt en el procés de degradació, hauria d'esponjar els barris i provocar un efecte revitalitzador en l'entorn (tant per a l'activitat econòmica com de rehabilitació física del patrimoni edificat). Aquest projecte parla ja de la necessitat de crear l'oficina de rehabilitació.

Durant el 1996-1997, la Junta Tècnica del Museu amb l'ajut dels Tallers d'Història elaborà una llista sobre edificis i construccions d'interès històric i arquitectònic. Un cop lliurada als Serveis d'Urbanisme, l'Ajuntament encarregà un **Pla Especial d'Edificis** amb Interès. En tant no fos vigent el PE s'acordà l'aprovació d'un pre-catàleg i la **suspensió de llicències** pel període d'1 any en una sèrie de finques (suspensió que es quedà sobre la taula el 1997 però que més tard sortosament s'aprovà per unanimitat dels tots els grups municipals). Fins el 1998 funcionà una Comissió de patrimoni formada per tècnics d'Urbanisme, Cultura i membres de la Junta Tècnica del Museu.

El 27 d'abril de **2000** s'aprovà per unanimitat de tots els grups polítics a l'Ajuntament el Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Elements d'Interès Artístic i Històric, redactat pels arquitectes N. Reverendo i J. Ginesta, el qual incloïa 192 finques catalogades en diferents graus de protecció, 28 zones d'expectativa arqueològica i 14 fronts de cases homogenis. Una de les tasques pendents que manquen és el necessari desplegament d'aquest pla: planejament especial en d'altres normatives vinculades.

El concepte de patrimoni ha anat evolucionant per incloure en el moment actual tots aquells elements singulars de la dinàmica de la nostra població que es constitueixen en referent col·lectiu. En altres ciutats, és una tipologia concreta de carrer motiu d'atracció i font d'activitats econòmiques, com en altres llocs s'intenta de deixar, sinó en la totalitat, almenys un testimoni, un tram a la vista de les **rieres i recs**.

Quant als espais naturals, malgrat haver-hi lleis generals que els protegeixen, han anat perdent en alguns casos gran part dels seus valors paisatgístics.

La Junta Tècnica del Museu intervingué per canviar l'obra nova projectada per la rehabilitació de la casa Cúbias (1870).

Com a exemple, esmentar que si bé alguns paratges (Molí de les Forques, Muntanya de Sant Elm, Les Penyes,...) el 1972 estaven protegits a nivell estatal com a paratges pintorescos, cap dels planejaments parcials redactats i aprovats a partir de 1974 no ho prenen en consideració. Així, aquest lent procés normatiu contrasta amb el desenvolupament turístic dels anys setanta i vuitanta que desencadena una ocupació urbanística sense precedents en tot el litoral i, també, a Sant Feliu². El 1985 el PGOU no protegeix suficientment aquests paratges ni tampoc s'ocupa del medi natural existent fora del casc urbà. La declaració del Pla d'Espais d'Interès Natural (1992) posa de relleu la necessitat de protegir el massís de l'Ardenya; mancant, però, des de 1992 un Pla Especial que en delimiti els usos.

A partir de 1994 i l'entrada en vigor de la llei del Patrimoni Cultural Català, l'Ajuntament entén que aquests paratges, sotmesos a una gran pressió urbanística, i afectats en part els seus valors naturals, continuen essent punts de referència paisatgística de gran valor³. I se n'acorda que es projecti un planejament especial que modifiqui el PGOU segons els criteris de protecció per fer front a la pèrdua de qualitat, condicionament i foment de la sensibilització. El 1997 s'encarregà amb aquests objectius uns **Estudis Preliminars pel Pla de Protecció Ambiental i Paisatgística de Sant Feliu de Guíxols**, les quals conclusions i propostes resten pendents de desenvolupar-se.

En el moment actual, s'ha iniciat el funcionament d'una Comissió de Patrimoni (ja contemplada en

Seria desitjable la creació d'un òrgan de gestió oficial per vetllar sobre totes aquelles edificacions d'àmbit privat/públic catalogats i espais naturals, paisatgístics i ecològics.

el Pla Especial del Catàleg) que tractaria sobre els diferents immobles catalogats. Queda de moment sobre la taula el projecte que el 1999 la Junta Tècnica del Museu elevà a l'Ajuntament: la proposta d'una **Gerència de Patrimoni Local**, la creació d'un òrgan de gestió oficial per vetllar sobre totes aquelles edificacions d'àmbit privat/ públic i espais naturals, paisatgístics i ecològics. A aquesta Gerència es canalitzarien des de bon principi totes les sol·licituds que afectin aquells espais, i esdevindria un ajut incondicional als propietaris tot informant-los, consensuant les solucions arquitectòniques, fent un estudi de les possibles subvencions i fent de pont entre els serveis d'urbanisme i Patrimoni Cultural.

Es tractaria, com ja hem dit al llarg de l'article, d'apostar decididament per veure el patrimoni com un recurs per a la ciutat.

SÍLVIA ALEMANY
Directora del Museu

NATÀLIA COLOMEDA
Arqueòloga

Penya-segats i cales són espais naturals, que s'inclouen en una concepció àmplia del patrimoni cultural.

1. En el qual s'inclouia un Pla Especial Ronda- una mena de ronda interna al voltant de l'Eixample fins al Passeig, una ampliació de l'avinguda Rius i Calvet, i l'obertura de nous carrers a St. Antoni, Alba, de Bartrina fins a Camís, entre Maragall i Guimerà, a Del Carme i a Santa Magdalena.

2. E.Pardo i altres, Estudis Preliminars pel Pla Especial de Protecció Ambiental i Paisatgística de SFG, Associació de Naturalistes de Girona, 1997.

3. Vegi's Informatiu de l'Arxiu i del Museu, núm. 25 oct. 1996.

En la restauració de la casa Isern (1898), treballaven plegats els redactors del projecte, l'arquitecte municipal i la Junta Tècnica del Museu.

A l'altra pàgina, detall de la façana, amb elements ceràmics.

El Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i el seu abast

L'abril de 1998 es van iniciar de manera formal les feines d'estudi i recerca per a la redacció del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Elements d'Interès Artístic i Històric de Sant Feliu.

• ANTECEDENTS I CONVENIÈNCIA

La tramitació del document va passar per les aprovacions inicial i provisional per part de l'Ajuntament el 20 de maig i el 30 de setembre de 1999, respectivament, fins que el 7 de juliol de 2000 la Comissió de Patrimoni de Girona del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya va fer l'aprovació definitiva del Text Refós, que es va publicar al DOGC núm. 3187 de 20 de juliol de 2000. Des d'ales-

hores la seva vigència és indefinida fins que no procedeixi la seva revisió o modificació.

Amb aquest fet es donava compliment de la previsió del Pla General d'Ordenació Urbana de Sant Feliu de Guíxols, es feia justícia a les notables pèrdues que gairebé han esdevingut símbols de la preocupació per a la conservació del patrimoni, com el Casino "La Unión", el casino Guixolense, el Cineorama, les cases Llagostera, la casa Ball-llovera, etc, i s'obtenia un instrument legal que ha de permetre i fomentar l'estudi,

Detall de la casa Dalmau, al carrer del Mall.

conservació i comprensió del llegat de les diferents èpoques de la ciutat.

Més enllà de l'exigència del Pla General, hi ha la necessitat real de preservar i millorar el nucli urbà per a que reverteixi en forma de beneficis a la població, tant des del punt de vista del seu atractiu com, sobretot, de la qualitat de vida dels seus habitants. Cal tenir en compte que Sant Feliu de Guíxols conserva, encara, gran part del patrimoni arquitectònic dels segles XVIII, XIX i XX i, de forma aïllada, també d'una cronologia anterior. Malauradament això no ha estat producte de la consciència real sobre els seus valors arquitectònics sinó que, més aviat, les raons s'han de buscar en les limitacions de l'economia local. En conseqüència, l'oportunitat de la redacció d'un Pla Especial i d'un Catàleg que el complementés era òbvia.

• L'ESTRUCTURA I CONTIGUT DEL DOCUMENT

A l'hora de sistematitzar la catalogació, el Pla Especial distingeix tres grups de béns en funció de les normes de protecció i els criteris d'intervenció aplicables:

- **Protecció d'edificis i elements.** D'acord amb el seu valor s'estableixen de forma gradualment menys exigent cinc nivells de protecció:

"Bé d'Interès Nacional" (Nivell A). Són aquells edificis la importància dels quals supera l'àmbit estrictament local i per això han adquirit aquesta condició segons la Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català. En aquest cas trobem el conjunt del Monestir (D 6.31/GAC 4.6.31) R-I-51-0571 i el Casino de la Constància (O 23.10.1978/BOE 16.12.78) R-I-51-5023.

"Béns d'Interès Local" (Nivell B). Edificis d'un valor arquitectònic, històric i artístic indiscutible i rellevant, ponderat per l'aparició en bibliografia especialitzada, per la projecció del seu autor, etc. Aquesta categoria comprèn 20 edificis.

En ambdós casos el Pla Especial prescriu l'obligatorietat de redactar i aprovar un Pla Director d'Intervenció per a cada edifici, sotmès a informe positiu de la Comissió de Patrimoni de Girona, abans que s'hi permeti actuar.

"Edificis d'Interès" (Nivell C). Edificis que, sense poder considerar-los singulars, representen una bona aportació a la comprensió de la història del municipi i contenen valors d'interès arquitectònic local (estils arquitectònics, tècniques constructives o tradicions artesanes desaparegudes). Es cataloguen 89 edificis

"Edificis amb elements d'interès" (Nivell D). S'hi consideren aquells edificis de menys valor però amb elements remarcables que encara que es mostrin de forma aïllada dins l'edifici, representen un valor a protegir en relació al context més ampli (el carrer, etc). Dins aquest nivell s'inclouen 55 edificis.

"Elements d'interès en sí mateixos" (Nivell E). Són els elements aïllats o les petites construccions que, tenint un valor similar als Edificis d'Interès, es mostren de forma aïllada en relació al context on es situen. Es cataloguen 27 elements.

- **Protecció d'àmbits d'interès o fronts homogenis.** En Pla Especial cataloga i protegeix 16 àmbits corresponents a aquells conjunts que generen un front de façanes homogenies, més enllà del valor individual de cada edifici que l'integra, per tal que es mantingui el caràcter unitari del conjunt.

- **Protecció de zones d'expectativa arqueològica i jaciments.** N'hi ha 28.

Un cop decidits quins són els edificis que es cataloguen i protegeixen i establerts els criteris i condicions d'intervenció a cada un d'ells, el Pla Especial introdueix un seguit de mesures de promoció de la conservació i millora d'aquest patrimoni. Són mesures que ha de practicar l'Ajuntament en benefici dels promotors de les obres de conservació: beneficis fiscals relatius a l'impost de bens immobles, exempció

de taxes per llicències d'obres, exempció de l'impost sobre béns immobles i de l'impost sobre construccions, subvencions per a la reparació i manteniment. Perquè això sigui possible el Pla Especial estableix la necessitat que l'Ajuntament realitzi una dotació pressupostària anual amb aquesta finalitat, d'acord amb el pla d'actuació i l'estudi econòmic financer del propi Pla. També s'estableix quin és el procediment a seguir en cas de ruïna legal d'un bé catalogat i el procediment i requisits documentals per a l'obtenció dels diferents tipus de llicències d'obres.

Finalment el Pla Especial presenta un pla d'actuació on s'estableixen les prioritats d'intervenció sobre aquells béns que ho necessitin, en funció de la seva titularitat pública o privada, el seu valor i l'estat de conservació, i l'estudi econòmic financer que determina el cost d'execució d'aquest pla d'actuació. És evident que el Pla Especial, com a document en sí, és només la clau que ha d'obrir la porta al camp de la preservació del patrimoni, però pot esdevenir una eina ineficaç si no va acompanyat de la consciència col·lectiva del valor del patrimoni i, sobretot, de la implicació pedagògica i econòmica de l'Administració Local, no només en el sentit de donar a conèixer el seu contingut sinó a partir d'actuacions estratègiques de millora urbana que serveixin d'exemple i estímul a la resta de la població.

• LA SEVA APLICACIÓ I ABAST

Fins aquí la descripció d'una figura de planejament derivat que ens ha de possibilitar la permanència d'aquests 237 béns catalogats. Però el patrimoni de Sant Feliu de Guíxols no es limita només a aquests edificis, elements i jaciments. Sobre aquest aspecte cal afegir un seguit de consideracions.

La conservació del patrimoni no s'ha d'acabar en la protecció epidèrmica d'uns béns com si es tractés d'una notable col·lecció d'escultures a gran escala, ni d'una exposició museística d'objectes descontextualitzats i col·locats en enormes vitrines en forma de carrer.

És paradoxal que l'edificació anterior a l'existència de planejament urbanístic, i ocasionalment dirigides per mestres d'obres, donés com a resultat una major homogeneïtat i integració entre els diferents edificis de qualsevol carrer que la que es dona a l'actualitat (evidentment, la introducció de noves tecnologies de la construcció, la pressió de la demanda sobre el mercat immobiliari o el preu del sòl no actuaven de forma tan agressiva com a partir de la segona meitat del segle XX). Aquest fet es donà durant el creixement de Sant Feliu de la segona meitat del segle XIX i principis del XX, tant en l'eixample de la nova ciutat (al que cal mantenir l'estructura parcel·laria de creixement lineal en front al d'illa tancada, la casa de cos agrupada en filera com a tipologia constructiva pròpia, la qualitat ambiental dels patis o eixides interiors que apareixen a les façanes del

carrers laterals i les alçades reguladores en funció de les amplades dels carrers) com en la connexió amb els límits de la part vella.

És decebedor veure com l'aplicació dels Plans Generals ha estat, en molts casos, no solament menys eficaç que la construcció tradicional per a assolir una qualitat urbana digna, sinó que sovint han servit per fomentar la desaparició del patrimoni arquitectònic a base d'atorgar aprofitaments molt superiors als que tenien els edificis existents.

Les plus-vàlues generades en aquest procés de densificació de l'estructura urbana de Sant Feliu, com la d'altres municipis, tampoc han reverterit de forma clara en la població i han generat una cultura basada principalment en els aspectes quantitatius per sobre dels qualitatius. Tant és així, que cada vegada que es redacta un Pla Especial de Protecció o un Catàleg es fa posteriorment a l'aprovació d'un Pla General, de tal forma que ja s'han establert els paràmetres edificatoris que fixen el profit per als propietaris. D'aquesta manera, aquest tipus de plans són vistos com una limitació, que incideixen negativament quan un edifici és catalogat de tal forma que no es permet esgotar l'aprofitament del Pla General.

Seria ideal que no es redactessin Plans Generals sense que prèviament o simultània s'estudiessin en profunditat els valors arquitectònics a protegir, tant dels edificis com del teixit urbà. Dificilment un Pla General no seria capaç de donar resposta a les expectatives de creixement al mateix temps que es respectés el patrimoni arquitectònic.

Així, el paper dels actuals plans urbanístics de protecció del patrimoni ha de ser el de retornar a la consciència col·lectiva el valor del patrimoni arquitectònic, primerament des del punt de vista de la imposició, però a llarg termini hauria de tenir l'efecte didàctic, més valuós encara, d'incrementar la cultura de la conservació del patrimoni.

En aquest sentit, doncs, cal pensar que el Pla Especial de Protecció del Patrimoni és una figura insuficient per a la protecció dels valors urbans de Sant Feliu de Guíxols, representats bàsicament en el teixit i la configuració de l'eixample del segle XIX (aquesta ja era una de les voluntats inicials a l'hora d'emprendre les tasques entorn al Pla Especial) i el centre històric, i que cal fer una aposta definitiva i valenta per a la seva protecció, contemplant els criteris d'ordenació adients des del Pla General, com a figura de planejament superior, i més ara que sembla que la consciència col·lectiva del país ha deixat de parlar definitivament en termes de creixement quantitatiu a favor del creixement qualitatiu.

Girona, 21 de maig de 2001

NARCÍS REVERENDO I HOSPITAL

Arquitecte

Perfil del visitant

El 26 d'agost es va posar a disposició del públic una enquesta per tal de poder identificar i estudiar el perfil del visitant que entra al Museu. Es va començar a l'estiu ja que és l'època de més afluència i diversitat de procedències del visitant. El que ara s'analitza són les 120 enquestes que es varen fer durant el període del 26 d'agost al 30 de novembre de 2000.

El visitant tipus, que voluntàriament ha complert l'enquesta, és aquell que respon a: català, de més de 41 anys, que és de vacances a la ciutat, ve acompanyat per la família i ha aconseguit la informació a través de l'oficina de turisme i la seva valoració ha estat bona. Podem dir que l'usuari del museu del període d'estiu majoritàriament és peninsular, i el segueix a molta distància el visitant francès i l'alemany.

A l'estadística per edats ens trobem amb un públic de certa edat ja que un 67% dels visitants té més de 40 anys i és la franja majoritària la que va dels 41 anys

als 65, tot i que cal dir que en ser un turisme familiar també gaudeix del Museu força mainada que ve acompanyada pels pares i aquest aspecte no queda reflectit a les enquestes.

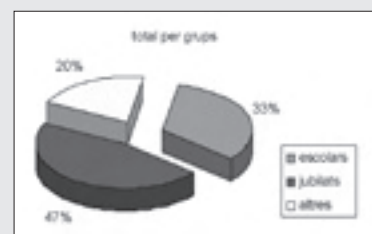
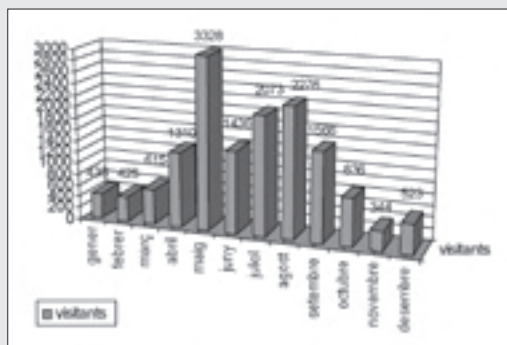
Una altra dada d'interès és que el segment de visitants jubilats majoritàriament vénen en grups d'excursions d'un dia o viatges programats on fan una estada en un hotel de la ciutat. La majoria de visitants són a la ciutat de vacances o han vingut a passar un dia a la ciutat. La gent de la pròpia vila o segones residències són molt pocs, tot i que segurament són la franja de població que més visita el museu en època no estival. Per tant cal destacar el caràcter forani i estacional dels usuaris que ens visiten durant l'estiu. Constatem que la visita individual és escassa i quan ve gent sol venir en petits grups o en família, entenent per família: pare, mare i fills i de vegades avis. Les visites en grup a l'estiu són escasses i la majoria d'aquestes són excursions organitzades o a càrrec d'algun tipus d'associació, visites que només representen el 15% del total.

Constatem que la manera majoritària d'obtenir dades del museu és a través de l'oficina d'informació, seguit de les informacions culturals, majoritàriament de cartells.

En aquesta estadística cal destacar un percentatge un xic alt de la gent que repeteix visita, ja sigui d'anys anteriors o del mateix any i també un nombre elevat de gent ha vingut directament aconsellada per algú.

L'opinió general del museu és bona ja que un 84% de

TOTAL DE VISITANTS		GRUPS		
		escolars	jubilats	altres
gener	438	242	40	0
febrer	425	40	155	80
març	615	215	110	0
abril	1310	246	61	37
maig	3328	198	37	15
juny	1436	31	291	46
juliol	2073	0	354	140
agost	2276	0	28	175
setembre	1566	0	235	40
octubre	836	0	165	30
novembre	344	149	0	0
desembre	523	55	157	160
total	15170	1176	1633	723
total individuals	11638	total grups	3532	

la gent en fa una valoració positiva i només un 2% creu que és dolenta o molt dolenta, per tant podem afirmar que majoritàriament la gent aprova amb nota la seva visita al museu.

Pel que fa als comentaris que deixen reflectits els visitants a les enquestes, cal destacar l'alta acceptació que té la Sala del Suro; la gent es mostra molt sorpresa dels diferents aspectes de la indústria d'elaboració dels taps de suro i dels treballs d'artesanía fets amb suro. La sala de prehistòria és la segona més visitada i comentada i també es lloa la sala del salvament marítim.

Com a mancances, es troba falta d'informació, ja sigui de text o informació visual com diapositives o audiovisual que expliqui amb més claredat el conjunt del Salvament. Per últim s'ha de dir que la sala dedicada a la ceràmica i altres objectes del monestir i la ciutat és la que passa més desapercebuda.

En general, el conjunt Museu-Monestir té una bona acceptació lloant els serveis i prestacions que dona el conjunt. Es critica, però, la falta d'idiomes a l'interior de les sales i en els vídeos emesos. Com també la impossibilitat d'accedir a les torres i altres indrets del Monestir, les poques peces que hi ha exposades, la barreja de dependències (museu-universitat), falta d'aire condicionat o falta d'informació general.

Ara caldrà valorar aquests resultats cara a millorar i satisfer les necessitats dels visitants.

Xavier Roca

Museu d'Història de la Ciutat

Tallers d'Història

El llibre recentment publicat de Gerard Bussot *Cases, carrers i arquitectes. L'evolució urbanística de Sant Feliu de Guíxols des dels inicis fins al 1931* ha aconseguit amb bona mesura, des de la seva publicació el novembre de 2000, una important divulgació del coneixement dels nostres carrers. Difusió que ha arribat a veïns i estadants, i que ha interessat a mestres i professors. Així, els ensenyants que conjuntament amb els tècnics de l'Àrea de Patrimoni Cultural formen els Tallers d'Història han volgut que enguany a les escoles i instituts de la ciutat els alumnes aprofundeixin en el coneixement del seu carrer, barri i ciutat.

Des de la casa Albertí, patis entre carrer St. Domènec i Penitència. Foto: J. Esmel.

Les activitats desenvolupades a l'entorn d'aquesta temàtica han estat les següents:

- Exposició temporal "L'evolució urbanística de Sant Feliu de Guíxols" (De l'1 al 31 de març). Amb mostra de les peces procedents de cases enderrocades o reformades (detalls escultòrics, columnes i capitells, atuells de ceràmica i terrissa que s'empraven per omplir les voltes de les cases, elements de l'antic convent benedictí, de l'edifici antic de l'Ajuntament,...). També

s'exposaven antigues làpides de carrers i peces usuals de les vies públiques de ja fa uns quant anys, com són els antics fanals de carrer. Amb imatges, gràfics i il·lustracions de com la població ha anat ocupant el territori guixolenc, des del poblat ibèric del Fortim fins a la construcció més actual a Vilartagues i a les diverses urbanitzacions procedents de l'Arxiu Municipal i d'alguns particulars i entitats que han cedit fotografies amb motiu de l'exposició (Rosa M. Martí, Tina Murlà, Papereria del Puig i setmanari Àncora).

L'exposició es complementa amb una projecció d'imatges actuals sobre elements bells i curiosos que trobem en els nostres carrers.

- Exposició "El carrer", de dibuixos d'alumnes dels 5 centres d'ensenyament primari i dels 2 instituts de la ciutat (Del 16 d'abril al 3 de juny)

- Sortida "Per cases i carrers" (24 de març), amb el següent itinerari: Monestir - Carrer de la Volta - Carrer de la Notaria - Casa de la Marquesa - Plaça del Mercat - Carrer Especiers - Casa Albertí - Façanes del carrer Sant Domènec - Patis des del col·legi Cor de Maria - Pati casa Albertí del carrer Girona.

- XVI Concurs Literari i de Dibuixos Sant Jordi, sobre el tema "El carrer", del qual se'n celebrà el lliurament dels premis el mateix 23 d'abril, Diada de Sant Jordi. Un xic més tard, s'ha editat la revista amb els treballs seleccionats.

Pati de les germanes Albertí, al carrer Girona.

Exposició de vaixells dins d'ampolles i xerrada de Néstor Sanchiz

L'exposició de vaixells dins d'ampolles es va inaugurar el dia 4 de maig amb la xerrada de Néstor Sanchiz amb una notable assistència de públic. El parlament del nostre company i mestre artesà va portar per títol "Vaixells dins d'ampolla, repte o passatemps?" i amb ell vam endinsar-nos en les tècniques, motivacions, personatges i indrets que estan lligats al món del modelisme naval dins d'ampolla.

La mostra presentada a la sala d'exposicions temporals del Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols ha estat possible per l'aportacions de col·leccions o peces de col·leccions tant de particulars com de museus.

Dins l'exposició hi podíem trobar tot un ventall d'estils, sistemes i materials que són molt variats i volíem explicar perquè es fan i com es fan els vaixells dins d'ampolles. Trobàvem un racó de treball d'un artesà; models d'ampolles que suggereixen una futura obra; la col·lecció de vaixells del reconegut fotògraf Xavier Miserachs; peces propietat de Joaquim Porta, posseïdor d'una important col·lecció, 3 vaixells dins d'ampolla cedits pel Museu Marítim d'entre les peces de la seva excel·lent col·lecció; 2 magnífiques obres de Juan Rodríguez del Barrio cedides pel Museu de Vilassar de Mar; curiositats com l'intercanvi d'obres entre un artesà i un artista; un iot de navegació mediterrània cedit per Pere Echevarria i altres vaixells dins d'ampolla cedits per Lluís Pallí, Joan Sanchiz, Josep Escortell, la família Amat, Sebastià Pascual, Montserrat Comas, Glòria Comas, Pepita Rigau, el Restaurant Bahía, Néstor Sanchiz, Lluís Rojas, Narcís Escarpanter i Encarnació Llambrich. Completaven l'exposició, tot donant un toc

irònic i de bon humor, alguns acudits sobre el tema. En aquest aspecte hi participa el ninotaire guixolenc Narcís Franquesa.

La Casa Albertí acollirà el llegat de l'artista

El Museu d'Història compta amb un important llegat del pintor guixolenc Josep Albertí, compost per 232 obres, gran quantitat d'esbossos, petits dibuixos, poesies i documentació personal de l'artista. Amb la voluntat de difondre la figura de Josep Albertí, el Museu col·labora amb el Museu d'Art de Girona que inaugurarà el dia 8 d'agost una exposició d'obres del llegat i en la qual hi col·laboren nombrosos guixolencs.

Per donar tota la rellevància que es mereix al pintor ganxó, i complir amb la seva voluntat, s'estan enlluint els treballs de condicionament de la "Casa Albertí", al carrer Penitència número 10 de Sant Feliu. Aviat esperem poder inaugurar una exposició permanent i viva del pintor al primer pis d'aquest immoble que l'artista donà a la ciutat. Al segon pis s'hi condicionen uns espais de magatzem de reserva del fons del llegat i de treball. En aquest projecte hi treballen els tècnics del museu amb el suport de la Comissió Assessora d'Art de l'Ajuntament. Aquest centre esdevindrà la primera de les tres subseus (conjuntament amb la caseta de Salvament i el magatzem del port) que preveu el projecte museològic del Museu d'Història de Sant Feliu i que representarà temàticament l'obra de Josep Albertí a la Casa Albertí.

DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

3.03.2001

Montserrat Comas

1 tinter

1 tallaferro

1 capsa amb monedes

9. 03.2001

M. Antònia Sala

1 litografia de J. Galofre Oller, editada per Fot. Lacoste (Madrid). Títol: D. Alfonso XIII saludando la bandera del Bruch en la fiesta de proclamación de la Virgen de Montserrat, 10 de abril de 1904. Dedicatòria manuscrita: "A.D. Manuel Sala. J. Galofre Oller".

Un mapa escolar "Nuevo mapa de España y sus colonias" ditat per Gadola, mitjans del segle XIX.

3.04.2001

Jordi Verrié-Rosa M. Gallart

Model de balandre de petites dimensions amb casc de quillat. A pesar del seu reduït tamany és peça atractiva.

Magnífic model de goleta. La pàtina del temps li dona aspecte d'exvot. Fet per un guixolenc. S'observa una gran similitud entre aquesta miniatura i la goleta "Comercio"; tot l'aparell és idèntic i fins i tot un botalló de floc major gens habitual en altres goletes del Mediterrani. El model porta per nom "Sant Jordi" a l'espill i a les bandes de babor i estribor hi és pintat el nom de "Barcelona". Això darrer pot explicar que podia fer de correu recader. La "Comercio" feia el cabotatge fins a Barcelona, i potser es va regir pels detalls d'aquesta goleta.

27.04.2001

Josep Canadell

1 bombo de parafinar i mostres de taps

Cap a una ciutat educadora

En el 1r punt dels principis de la Carta de Ciutats Educadores es confirma: Tots els habitants d'una ciutat han de poder gaudir dels mitjans i oportunitats de formació, d'esbarjo i de desenrotllament personal que la mateixa ciutat ofereix. Es promourà una educació en la diversitat. Una educació per a evitar l'exclusió basada en la raça, el sexe, la cultura, l'edat, la discapacitat, la condició econòmica o altres formes de discriminació.

Fa molts anys el grec Plutarc va escriure que *la ciutat és el millor educador*. Una frase que aquestes darreres dècades ha estat recuperada en el discurs educatiu. L'any 1972, Edgar Faure antic ministre d'educació francès i coordinador d'un comissió de la UNESCO per estudiar, a nivell internacional, el futur de l'educació, proposava el concepte de Ciutat Educadora.

A partir de constatar els canvis que s'estaven produint arreu del món en l'àmbit de l'educació, que havia superat l'estricta marc escolar, presentava als responsables de la UNESCO aquest nou concepte de Ciutat Educadora. Era un concepte que, al mateix temps, es presentava associat a d'altres aspectes com els d'educació permanent i d'autoformació. Això ho va fer en un llibre intitulat *Aprender a ser* i del que no hi ha versió catalana.

Una senyora reparteix menjar als coloms.

Uns anys després, el 1990, l'alcalde de Barcelona, Pascual Maragall, convocava el primer congrés de Ciutats Educadores. La novetat de la convocatòria era que qui es trobava per parlar d'educació eren els responsables directes del municipi: els alcaldes i regidors, és a dir, les autoritats polítiques i no pas els professionals de l'educació. D'aquesta manera es feia patent que educar no és només responsabilitat de l'escola i de la família. Es volia parlar d'educació des d'una perspectiva de política municipal i des de la visió d'una ciutat que la conformem els ciutadans, les famílies, les escoles, els grups, les associacions, les esglésies, els sindicats, etcètera.

Es partia del convenciment que totes les persones han de tenir la possibilitat d'aprendre al llarg de tota la seva vida (idea de formació permanent) i que aquesta educació ha de poder ser impartida i adquirida per molts mitjans. Aquesta nova visió de l'educació posa l'èmfasi en el fet que la persona ha de ser el motor del seu propi progrés cultural. S'insisteix en posar les bases necessàries perquè les persones, tinguin l'edat que tinguin, i quan vulguin, es vagin formant a partir dels seus interessos.

En acabar el Congrés de Barcelona, en el que hi participaren representants de ciutats d'Europa, Amèrica, Àsia i Àfrica, s'aprovà la *Carta de Ciutats Educadores*. Aquest document consta de 20 punts i el poden signar els alcaldes de les ciutats interessades, en el ben entès que signar-lo comporta el compromís moral d'esforçar-se per fer realitat -en els seus municipis- els punts de la declaració.

Quan es parla de ciutat educadora, sovint, es pensa en una ciutat que té arxius, biblioteques, ludoteques, etc. I és cert que aquests centres ajuden a configurar l'aspecte educatiu de la ciutat. Però hi ha altres aspectes a tenir presents.

És un fet indiscutible que, a casa nostra, amb la instauració de la democràcia i la promulgació de les grans lleis educatives (LODE, LOGSE) s'ha produït un salt qualitatiu (i quantitatiu) en el treball que es fa des de les regidories de cultura i ensenyament, en la majoria dels municipis. Penso que el tema educatiu i escolar ha estat un dels prioritaris en els primers ajuntaments democràtics.

Els nens juguen a la platja.

Fa molts anys el grec Plutarc va escriure que la ciutat és el millor educador. Una frase que aquestes darreres dècades ha estat recuperada en el discurs educatiu

Vista del passeig de Sant Feliu de Guíxols.

Les nostres ciutats són cada vegada més plurals, amb joves (i no tan joves), nouvinguts, immigrants i refugiats. El repte el tenim plantejat: que aquestes persones sentin la ciutat com a seva

De totes maneres, si s'ha guanyat en l'àmbit escolar encara ens queda força camí per córrer a l'hora d'anar bastint una ciutat que sigui educadora. I quan parlem de ciutat educadora, segons el text de la Declaració de Barcelona de 1990, volem dir, per exemple, una ciutat que no sigui exclouent.

I tots sabem que hi ha força maneres d'excloure. I que són força les persones i els col·lectius que poden ser exclosos. Un exemple ben senzill i entenedor és el de les barreres arquitectòniques. Si aquestes hi són a la nostra ciutat, ben segur que indirectament -o directament- exclourem d'alguns espais públics de la nostra ciutat les persones amb deficiències físiques. I si aquestes barreres no són al centre de la ciutat però sí a les barriades, ben segur que generen un determinat tipus d'exclusió.

La Declaració de Barcelona parla, entre altres coses, de promoure l'educació en la diversitat; de fomentar una educació que eviti l'exclusió basada en la raça, el sexe, la cultura i altres formes de discriminació. I afirma, en el punt 10, que "les ciutats han de ser conscients dels mecanismes d'exclusió i de marginació que les afecten, de les modalitats que revesteixen i han de desplegar les intervencions compensatòries adequades. Atendran especialment els infants i joves

nouvinguts, immigrants o refugiats, els quals, lliurement, han de poder sentir la ciutat com a seva".

Les dades estadístiques són ben eloqüents: cada vegada més, de manera lenta i imparable, el nostre país és més plural; cada vegada hi ha més persones d'altres cultures que viuen entre nosaltres. Del nord i del sud, de l'est i de l'oest. Rics i pobres, amb papers o sense. I aquest fet, ara per ara, no l'atura ningú. Les nostres ciutats són -i seran- cada vegada més plurals, amb joves (i no tan joves) nouvinguts, immigrants i refugiats (polítics, econòmics).

El repte el tenim plantejat: que aquestes persones sentin la ciutat com a seva.

I aconseguir aquest objectiu és feina de tothom. No ens penséssim que és responsabilitat de l'ajuntament, només. És un repte en el que hi estem compromesos els mateixos ciutadans, a títol personal i, també, a través de les moltes i variades formes d'associació.

SALOMÓ MARQUÈS

*Catedràtic de Teoria i Història de l'Educació
Facultat de Ciències de l'Educació
Universitat de Girona*

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Breu lectura de les dades escolars a Sant Feliu (1996/97 a 2000/01)

1. ESCOLARITZACIÓ

L'escolarització, a partir del curs 1996-97 ha sofert canvis prou significatius (com perquè tots ens parem a fer-ne una lectura que pot ser des de diferents punts de mira) que es reflecteixen en el gràfic.

Si comencem per un ordre de nivells d'escolarització o bé per edats dels alumnes, farem menció primerament de la creixuda en la franja de nens de 0 a 3 anys en els dos últims cursos. Les causes d'aquest augment són originades bàsicament per la inclusió dels nens de la Llar d'Infants els Patufets dins les dades recollides des del servei d'Educació i que s'incorporen en el gràfic a partir del curs 1999-00. Tot i que no es descarta la intervenció d'algun altre factor.

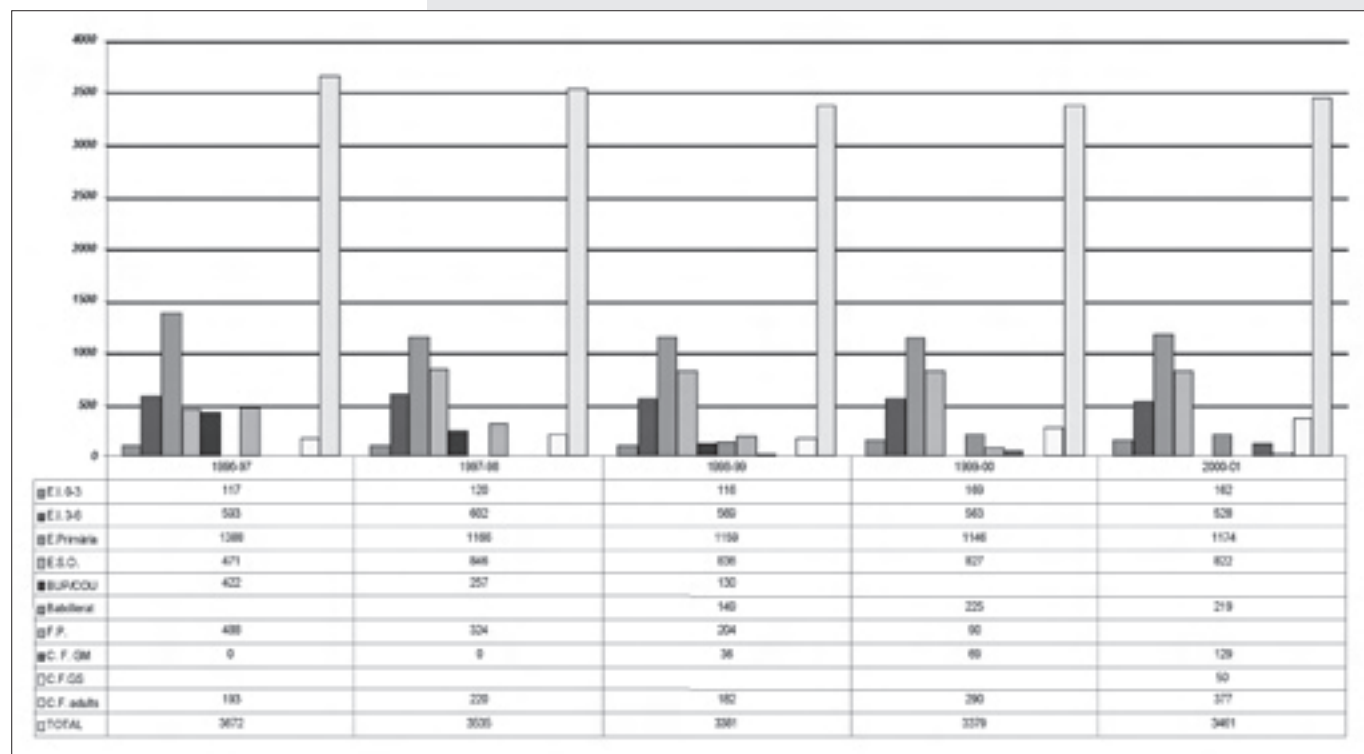
El nombre d'alumnes d'Educació Infantil de 3 a 6 anys el curs 2000-01 té un descens considerable. Penso que aquest fet que ve motivat per una davallada de la natalitat podria ser motiu d'un estudi de població a la nostra ciutat tot i que és una situació força general a tot Catalunya. A primària l'estabilitat és gairebé constant a partir del curs 97-98 en què desapareix del tot el 7è i 8è d'EGB.

El curs 1996-97 s'inicia l'Educació Secundària Obligatoria(ESO) per tant el que havia set EGB – fins a 6è. – passa a anomenar-se Educació Primària, i el 7è. i 8è. d'EGB es convertí en 1r i 2n d'ESO. És per això que, en una primera fase, apareix 1r i 2n d'ESO el curs 1996-97. A partir del curs 1997-98 ja s'estabilitza el nombre d'alumnes d'ESO (846,836,827 i 822) tot i que hi ha una disminució des del curs 96-97 fins el 2000-01.

Els alumnes de 1r i 2n de BUP i 1r i 2n de F.P. passen a ser alumnes de 3r i 4t d'ESO. Això es veu plasmat en les dades del gràfic – curs escolar 96-97/97-98 -. El batxillerat s'inicia el curs 1998-99 en els dos instituts alhora (IESI Sant Elm i IES Sant Feliu de Guíxols) en un 1r de batxillerat. A partir del curs 99-00 s'estabilitza en la implantació del 1r i 2n curs de batxillerat equivalents al 3r de BUP i al COU, per tant el gràfic manifesta l'absència d'alumnes de BUP i COU que fins aquest curs s'havia impartit a l'IESI Sant Elm.

En aparèixer els cicles formatius de grau mitjà, que per accedir-hi es necessita tenir el títol de graduat en ESO o passar una prova específica, a partir del curs 1998-99 van minvant els alumnes de l'antiga FP (que ja el curs anterior havia sofert un descens per la implantació del 3r i 4t d'ESO) fins que el curs 2000-01 ja no en resta cap alumne oficial a l'IES Sant Feliu.

Els cicles formatius de grau superior apareixen el curs 2000-01 amb l'oferta del cicle

d'administració i finances -18 alumnes- i d'animació sociocultural -32 alumnes-. Cal tenir en compte que per accedir a aquests estudis fa falta tenir el títol de batxillerat. Per tant aquests alumnes es poden incorporar en un treball força ben qualificat, diguem que relativament aviat (a partir dels 17-18 anys) si tot els va bé. Per altra banda poden accedir a estudis universitaris específics quant a matèries cursades (marcats per les normes establertes segons la normativa vigent).

Un altre aspecte molt significatiu, que cal ressaltar en aquest gràfic, és l'augment sofert al centre de Formació d'Adults en els 2 últims cursos. Fet motivat, per una banda pels canvis en el sistema educatiu que han originat que alumnes, que no tenien el títol de graduat en ESO, haguessin de preparar-se per a poder-lo aconseguir, per altra banda l'escola ha ampliat l'oferta d'ensenyaments tal com es pot veure en la relació que es dona *oferta educativa a Sant Feliu* i també cal tenir present l'increment de l'emigració que genera ampliació d'ensenyaments bàsics (*integració d'immigrants*).

Cal fer esment que les dades tant de l'Escola Oficial de Turisme, com de l'Escola Municipal de Música no són motiu de

reflexió en aquest escrit ja que representen uns estudis molt concrets i específics. Amb tot sí que es contempen com a oferta d'estudis que hi ha a la ciutat. En tot cas això podria ser motiu perquè algú s'animés a fer un article ben concret sobre aquests estudis.

Quant a la totalitat de l'escolarització no es manifesta massa canvi. Sí que hi ha una petita davallada els cursos 97-98 i 98-99, no obstant el 99-00 i 2000-01 es recupera lleugerament.

2. OFERTA EDUCATIVA A SANT FELIU

Els estudis que ofereix la ciutat, alguns d'ells potenciats pels canvis educatius a través de la Reforma, com són els cicles formatius de formació professional, el nou batxillerat les proves d'accés etc., es relacionen en la taula que adjuntem sota aquestes línies.

M.Àngels Comas

Cap de l'àrea de P.Cultural i Educació

Publicacions rebudes

- *Perspectiva escolar* 252 corresponent al febrer del 2001: Què s'ha d'aprendre a l'escola primària?
- *Perspectiva escolar* 253 corresponent al març del 2001: Penja i despenja: recursos a Internet.
- *Barcelona educació* núm. 17.
- *L'Escola* núm. 376: Ensenyar a aprendre. Cedida per Josep Escortell
- *L'Escola* núm. 377: Aprendre i ensenyar llengües. Cedida per Josep Escortell
- *L'Escola* núm. 378: La publicitat a l'ensenyament. Cedida per Josep Escortell
- *Dossier informatiu* núm. 21. Atenció a la diversitat, l'escola intercultural.
- *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur*. (informe elaborat per Edgar Morin per la UNESCO)
- *Escola, oci i joves d'origen magribí*. Editat per la Diputació de Barcelona. Autors: Miquel Àngel Alegre Canosa i Diego Herrera Aragón.
- *Què és la formació professional especialitzada*. Editat per la Diputació de Barcelona.
- *Què és el nou batxillerat*. Editat per la Diputació de Barcelona.

Cursos d'estiu de la Universitat de Girona

Del 2 al 13 de juliol tindrà lloc una nova edició dels cursos d'estiu de la Universitat de Girona que enguany compten amb més de seixanta propostes. Sant Feliu acollirà, per segon any consecutiu, tres d'aquests cursos:

1. *Turisme actiu, una oferta desestacionalitzadora*, que tindrà lloc del 2 al 4 de juliol, és un curs organitzat per l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya. Té per objectiu debatre a l'entorn del turisme actiu com a oferta desestacionalitzadora i diversificadora del turisme contemporani. El curs, de 20 hores de durada, inclourà recorreguts pràctics per la ruta del carrilet i els camins de ronda. Els professors coordinadors són la Dra. Marta Ministral i Jordi Comas.
2. *Disseny i creació de webs* es durà a terme del 2 al 6 de juliol de 18 a 21 hores, amb una durada de 15 hores i serà impartit per la professora M. Pilar Soler, tècnica de la Subdirecció General de Tecnologies de la Informació i Comunicació del Departament d'Ensenyament. Es tracta d'un curs

ESTUDIS	CENTRES ON S'IMPARTEIXEN
Educació infantil 0-3	E. Bressol Municipal Llar d'Infants Els Patufets
Educació Infantil 3-6	CEIP Gaziel CEIP Baldori Reixach CEIP L'Estació Cor de Maria
Educació Primària	CEIP Gaziel CEIP Baldori Reixach CEIP L'Estació Cor de Maria Sant Josep
Educació Secundària Obligatoria	IESI Sant Elm IES Sant Feliu de Guixols Sant Josep
Batxillerat	IESI Sant Elm IES Sant Feliu
Cicles formatius de grau superior: Administració i finances Animació Sociocultural Cicles formatius de grau mitjà: Gestió administrativa Equips i instal·lacions electrotècniques Perruqueria	IES SANT Feliu de Guixols
1ª, 2ª i 3ª Etapa instrumental Etapa bàsica de Graduat Escolar Accés als cicles formatius de grau mitjà Altres estudis formatius no reglats: Informàtica, llengua anglesa, llengua catalana ...etc	Centre de Formació d'Adults Sant Feliu de Guixols
Iniciació Nivell Elemental Grau Mitjà Música moderna	Escola Municipal de Música
Diplomat en Turisme -3 cursos- Graduat Superior en Gestió Turística	Escola Oficial de Turisme de Catalunya

introduitori on es tractaran els conceptes i el programari bàsic per a dissenyar pàgines web.

3. *Introducció a la religió egípcia*, s'impartirà del 9 al 13 de juliol de 19 a 21 hores i anirà a càrrec del Dr. Xavier Martínez Babón, egipciòleg i professor a la Fundació Arqueològica Clos. La durada del curs serà de 10 hores i té com objectiu tractar els principals aspectes de la religió egípcia i identificar les divinitats en l'escriptura i els relleus. Aquest curs ha rebut el suport de l'Institut de Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona.

A més de l'organització de dos cursos, enguany l'Ajuntament ofereix un nou servei al ciutadà: les matrícules de gairebé tots els cursos d'estiu que organitza la Universitat de Girona es poden fer des de Sant Feliu, gràcies a la coordinació que s'ha assolit amb la Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació, fundació que gestiona els cursos d'estiu. La matrícula es pot fer al Servei Municipal d'Educació(c/ Penitència, 10, Casa Albertí) de dilluns a divendres de 10 a 13 h. Pels cursos de la primera setmana de juliol les inscripcions es tancaran el 22 de juny i pels de la segona setmana el 29 de juny. Si hi ha places lliures es faran matrícules fins al dia hàbil anterior a l'inici del curs. A l'igual que en la primera edició, els estudiants matriculats en els cursos que es fan a Sant Feliu gaudeixen d'avantatges i descomptes en activitats culturals lúdiques durant els dies en què duraran els cursos.

Servei Municipal d'Educació

Disciplina: paraula tabú a les escoles?

Avegades sembla que parlar de disciplina als centres d'ensenyament és una cosa antiquada. Ara està més ben vist parlar de convivència, tolerància, solidaritat...

Però què hem de fer els mestres amb aquells alumnes intolerants i que no saben compartir ni respectar als altres? Indubtablement els hem d'educar en aquestes virtuts (aquesta és la nostra feina), els hem d'ensenyar que tolerància, solidaritat i bonhomia els ajudaran a viure i conviure millor.

Aquesta és una tasca difícil i llarga i diríem que impossible sense l'ajut dels pares que són qui, a casa, han de sentar les bases d'aquestes virtuts en els seus fills.

No ens estarem equivocant els pares i mares (penseu que nosaltres també en som) cedint massa a les peticions dels nostres fills que arriben a pensar que les coses no valen res i per tant no tenen importància? És massa difícil ser amics del nostres fills sense haver de donar-los sempre allò que volen? No hauríem de demanar als nostres fills que fossin més responsables? No els hauríem d'exigir més esforç? No descarreguem massa la tasca educativa en els col·legis? No hauríem de dedicar més temps als nostres fills?

A l'Escola els mestres ens adonem que molts nens i nenes queden sorpresos quan se'ls exigeix alguna cosa. No hi estan acostumats. Llavors és fàcil entendre que la relació dels alumnes amb els mestres sigui, a vegades, complicada.

I la disciplina, entesa com a responsabilitat, bona educació i respecte envers els altres? Els nostres infants han de saber que les coses no es regalen sempre i que ara, els pertoca estudiar i treballar a l'escola; més endavant ja hauran d'anar a treballar a fora i també es trobaran que els exigiran un rendiment. Però, a més a més, han de saber que el bon comportament a classe, el respecte als companys i el respecte al mestre són imprescindibles per fer bé la feina, entre tots. A casa i a l'Escola hem de treballar intensament en aquests temes. Hem de parlar, raonar, explicar i fer-ho cent vegades, si cal.

Però els pares i mestres també hem de poder corregir, si convé, amb un càstig. Sense que ningú s'escandalitzi.

Equip Directiu del CEIP L'Estació

Activitats al CEIP L'Estació

UN SANT JORDI DIFERENT

Al C.E.I.P. L'Estació hem pogut gaudir enguany d'una diada de Sant Jordi ben diferent dels altres anys; tot un seguit d'activitats que s'han fet al nostre Centre han configurat un final d'abril ben especial:

III FIRA D'INTERCANVI DE LLIBRES ENTRE LES ESCOLES PÚBLIQUES DE SANT FELIU

El dia 23 d'abril, diada de Sant Jordi, es va celebrar al nostre Col·legi la III Fira d'intercanvi de llibres. Ben aviat al matí tots els

alumnes de 3r i 4t del C.E.I.P. Baldiri Reixach i del C.E.I.P. Gaziel vingueren al nostre Col·legi on els esperaven els nostres alumnes. Per grups i dirigits per alumnes guies van visitar les instal·lacions del nostre Centre i més tard van ser obsequiats amb una xocolatada que van preparar mares i pares de la nostra A.M.P.A. Posteriorment van poder gaudir de l'animació del grup "Sopa d'Escudella" que els va fer cantar i ballar d'allò més. Per acabar la festa cada alumne va intercanviar un llibre amb un company de les altres escoles i tots van rebre un petit record de la diada. En el transcurs de la festa vam rebre la visita de l'Alcalde de la Ciutat i d'altres autoritats, cosa que agraïm.

ELS TITELLES DEL GRUP DE TEATRE D'EXTRAESCOLARS

El grup de teatre d'extraescolars del nostre col·legi, dirigits per la seva monitora Sra. Elisabeth, del grup "La Genial Teatre", van preparar sis contes que havien de representar amb titelles. Tots els alumnes del col·legi van poder gaudir d'aquestes representacions que van resultar ser molt divertides i ben treballades.

XERRADA DE LA IL·LUSTRADORA DE CONTES SRA. SÍLVIA HAST

Molt amablement la Sra. Sílvia Hast, il·lustradora de contes, va tenir a bé venir a la nostra escola per tal d'ensenyar als alumnes de 3r i 4t com s'elabora un conte. També va explicar la seva feina, com es fan els dibuixos i en va fer una bona demostració.

Les explicacions van ser molt acurades i els alumnes s'ho van passar molt bé.

CONFERÈNCIA DE L'HISTORIADOR LOCAL SR. GERARD BUSSOT

El bon amic i reconegut historiador local Gerard Bussot va venir al nostre Centre per tal de fer unes xerrades sobre la història de Sant Feliu. Es van dirigir aquestes conferències als alumnes més grans, de cicle superior. Fou molt interessant escoltar al Sr. Bussot i veure com les preguntes anaven sorgint sense parar. Els alumnes comentaren posteriorment l'amabilitat en el tracte del conferenciant i captaren sens dubte l'entusiasme que en aquests temes mostrava en Gerard. Foren molt comentades també la gran quantitat d'anècdotes que en Gerard els va explicar.

Des d'aquestes línies hem d'agrair a tots aquells que tan amablement han col·laborat perquè aquestes activitats siguin un èxit.

Com allargar la vida del llibre de text

Un dels acords de l'última assemblea de l'IESI va ser la de buscar solucions per abaratir, reciclar i reutilitzar els llibres de text. Per això, aquest curs hem decidit posar en marxa la I FIRA DEL LLIBRE DE TEXT DE SEGONA MÀ.

Es tracta de conscienciar els joves que respectin les seves eines de treball i una de molt important és els llibres.

Entre el 18 i el 29 de juny recollirem els llibres a la biblioteca de l'IESI. Els llibres han d'estar en bon estat. Els repassarem i els posarem a punt per vendre'ls, als alumnes de l'IESI Sant Elm, a la I FIRA DEL LLIBRE DE TEXT DE SEGONA MÀ el proper mes de setembre, uns dies abans de la venda oficial dels llibres de text. Un cop finalitzada la fira, si han quedat llibres es tornaran als seus propietaris amb l'import dels venuts.

Junta de l'APA de l'IESI Sant Elm

Activitats de l'IESI Sant Elm

EL VIATGE DE FINAL DE CURS DE 4t.

... no ens acabavem de posar d'acord sobre el lloc on anar, fins que finalment l'atzar i el pressupost es van aliar, i van fer que pleguéssim el mapa de la península per la meitat: Girona i Galícia es van unir... quedaven 1300 quilòmetres entremig. Els prats i les vinyes verdes, la roca i la pluja grisa, el mar glauc, van acompanyar-nos en les nostres visites per Santiago, Vigo, Pontevedra, La Toja, Combarro. Només un dia ens va somriure el sol. A La Coruña, des de l'alta perspectiva de la Torre d'Hércules ens vam distribuir en la Rosa dels Vents. Com si volguéssim simbolitzar la diàspora d'alumnes en acabar aquesta etapa dels estudis. Tots junts encara, però ja encarrats cap a un nou destí de la vida.

SORTIDA DE FINAL DE BATXILLERAT

Els alumnes de 2n de Batxillerat han anat de viatge de final d'estudis a Madrid del 4 al 7 d'abril de 2001.

La sortida tenia diferents objectius, com ara conèixer la ciutat, la història i l'urbanisme, els edificis, carrers, places i parcs més representatius que configuren el caràcter de Madrid.

També eren d'interès general la visita al Congrés de Diputats, per a conèixer el funcionament de la institució representativa de l'Estat espanyol, la visita als museus més rellevants per a estudiar els grans mestres de la pintura, Museo del Prado, Fundación Thyssen, Centro de Arte Contemporáneo Reina Sofía, i també, la visita a altres museus i institucions científicotècniques relacionats amb les diverses àrees científiques del Batxillerat, Museo de Ciencias Naturales, Aquàrium-Zoològic, CosmoCaixa, Estación de Atocha...

A part d'aquestes activitats culturals els alumnes varen gaudir de passejades per la

Plaza Mayor i la Puerta del Sol, d'estones de lleure i migdiades al Retiro, d'anades i vingudes amb metro, autobús, trens de rodalies, taxis i avions, del "bocata de calamares" i "el chocolate con porras", i fins i tot d'una obra de teatre "a la carta", "Imprebis" al Teatre Alfíl, en la que els actors, entre cançons i acords de guitarra, varen improvisar lliurement a partir dels temes proposats pels mateixos alumnes.

Art i tècnica, cultura i lleure..., tot plegat un piló d'estones compartides que tanquen els anys d'estada d'aquests alumnes a l'Institut Sant Elm.

Molta sort a tots.

L'AULA - TALLER DE L'IESI SANT ELM

L'Aula Taller és un espai de creació, una experiència de convivència per a la diversitat d'alumnes de secundària que la formen, i que han optat per una opció educativa diferent.

Treballem fonamentalment amb la ceràmica, complementant la pràctica del taller amb altres aprenentatges com el dibuix, la informàtica, matèries instrumentals (llengua catalana, llengua castellana i matemàtiques) i alguns crèdits variables.

"És una classe molt diferent a les altres, ho passes molt bé treballant..."

Els meus companys són una mica nerviosos, però em porto bé amb tots..."

Rosí 1r. ESO

Alguns s'inicien per primera vegada en el món de la ceràmica.

"Només has de pensar el que vols i fer-ho amb les teves mans, és el més divertit"

El que més m'agrada és donar els últims tocs a la peça.

Ana Cristina 1r. ESO

Altres continuen, al seu ritme, els treballs de l'any passat. N'hi ha que han sabut aplicar la ceràmica a la restauració i al reciclatge, descobrint altres alternatives al món laboral. "Restaurant pots recuperar un moble i fer-lo al teu gust, a més a més, surt més barat"

Viki 4t. ESO

Aquesta mostra és un recull d'esforços, cada peça ens mostra la possibilitat de conèixer millor, des de la seva visió, l'experiència viscuda a l'aula-taller. Les seves idees, els seus dubtes, les seves inquietuds, el seu humor o simplement la satisfacció de mostrar una forma creada per ells mateixos.

Exposició de l'AULA-TALLER DE L'IESI SANT ELM. Pati de l'Ajuntament del 16 al 20 de maig de 2001.

La professora de L'Aula Taller

FEM MATEMÀTIQUES

L'IESI Sant Elm ha participat en el concurs de Fem Matemàtiques amb tres grups de 1r ESO i dos de 2n ESO.

Els components dels equips de 1r ESO eren:

- grup 1: Elena Flórez i Enrich, Leyre Ortigosa i Marín i Glòria Garcia i Galindo.
- grup 2: Pol Figueras i Cullerell, Ferran Chavero i Frayle i Núria Carramiñana i Monguilod.
- grup 3: Joaquim Gómez i Ribas, Albert Mallol i Mestre i Sílvia Martín i Santos.

Els grups de 2n ESO estaven formats per:

- grup 1: Eva Bota i Llorca, Laura Beltran i Cruells i Cristina Vicens i Payet.
- grup 2: Lílían Sepúlveda i Muela, Carles Gil i Castillo i Jordi Bigas i Hospital.

Es varen classificar per a la segona fase un grup de 1r ESO i un grup de 2n ESO. El de primer format per Joaquim, Albert i Sílvia, i el de segon per Eva, Laura i Cristina. Els alumnes no seleccionats s'han guanyat la nostra més sincera felicitació pel gran interès demostrat. Van assistir a la preparació

del concurs dues hores setmanals durant tot el curs fora de l'horari escolar. No varen quedar seleccionats. Només es podia classificar un grup com a màxim de cada nivell per centre, i la participació va ser molt elevada. Tot i així, n'eren mereixedors.

La segona fase a nivell provincial es va celebrar a Santa Coloma de Farners el dia 28 d'abril, a la qual van assistir els alumnes del primer equip seleccionat. Del segon, només hi va assistir l'Eva, ja que les altres dues alumnes tenien altres compromisos que els ho van impedir. La fase constava de dues proves: una d'individual i una altra per equips. I cada equip estava format per alumnes de diferents centres. Tot i que en la prova individual no van ser seleccionats per a la fase final, van fer un paper excel·lent en resoldre els exercicis de les proves. Únicament es classificaven dos alumnes per curs, i la competència era gran.

Els alumnes, els pares acompanyants i el professor responsable vam passar un dia divertit i estem disposats a tornar-hi l'any vinent.

Felicitacions per a tots els participants!

Departament de Matemàtiques IESI Sant Elm

INTERCANVI CULTURAL D'ALUMNES DE L'IESI SANT ELM I ALUMNES DE BOURG-DE-PÉAGE

Un any més un grup de nou alumnes de 1r i 2n de Batxillerat de l'IESI Sant Elm va realitzar el tradicional intercanvi cultural amb estudiants de secretariat i administratiu del Lycée Notre-Dame des Champs de Bourg-de-Péage, entre els dies 20 i 24 de març, i gràcies una vegada més al suport de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Aquest és el quart any que aquesta activitat es du a terme.

Els alumnes van viatjar en tren i, després de ser rebuts per la direcció del centre francès, van ser acollits en les respectives famílies. El desenvolupament de l'estada es va caracteritzar per una absoluta integració i un immillorable clima de convivència. Els nostres alumnes realitzaren activitats molt variades: visites urbanes a Lyon i Romans, senderisme –sota la pluja– per les muntanyes de Vercors, assistència al famós Museu d'artesanía local de la Sabata, pràctiques d'aprenentatge i consolidació de la llengua francesa mitjançant aplicacions informàtiques específiques... Els alumnes, com a representants de la nostra ciutat, van ser rebuts oficialment als ajuntaments de Bourg-de-Péage i de Romans.

L'estada dels alumnes francesos a Sant Feliu va ser del 24 al 28 de març. En reciprocitat amb les activitats a França, aquests van poder gaudir d'una visita a Barcelona i un recorregut pel Baix Empordà, i van fer una passejada amb guia pels carrers més característics de Sant Feliu. Malhauradament, els nostres visitants van haver de marxar abans del termini previst degut a una vaga dels ferrocarrils francesos; per aquest motiu, la també tradicional recepció programada a l'Ajuntament de Sant Feliu va haver de ser suspesa.

Les professores de l'IESI Sant Elm acompanyants, Manoli Márquez –responsable de la matèria de francès– i Mercè Enrich, i el coordinador per la part francesa, Gérard Garcia, han pogut constatar l'excel·lent participació dels alumnes de totes dues ciutats. Els coordinadors de l'intercanvi han manifestat el desig de tornar a repetir-lo allargant la seva durada per tal d'incorporar-ne activitats de caire professional i pràctiques a empreses, pel que fa als alumnes francesos, i per aprofundir en el coneixement de la realitat social, educativa i cultural, per als nostres alumnes. Aquesta iniciativa va ser molt ben rebuda per l'alcalde de Bourg-de-Péage i es plantejarà properament a l'Ajuntament de Sant Feliu.

L'IESI Sant Elm

PARTICIPACIÓ DE L'IESI SANT ELM AL IV CONCURS DE TEATRE EN FRANCÈS DE CATALUNYA

Per primera vegada, i gràcies al suport de l'APA de l'IESI Sant Elm i de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, un grup de deu alumnes de francès de 3r d'ESO –Rebeca Antúnez, Naima Baddour, Carles Bramon, Cristina Collado, Martina Estañol, Saray García, Sandra Gironès, Jennifer Monge, Núria Gómez, Ibrahim Takliat–, amb el suport de Laura Beltrán, de 2n d'ESO, i David Gálvez, de 1r de Batxillerat, van participar en el "4ème. Concours de Théâtre en français de Catalogne" a l'Institut Francès de Barcelona el passat 25 d'abril, amb una adaptació dramàtica en cinc actes de la coneguda novel·la de Sempé-Goscinnny

Le petit Nicolas, sota la direcció de la professora Manoli Márquez. Al certamen van competir un total de deu centres; per part gironina només hi eren presents el nostre centre i l'IES Vicens Vives de Girona.

Els alumnes gaudiren d'una experiència nova, en contacte directe amb un públic exigent però entusiasta, i van poder confraternitzar amb d'altres joves estudiants-actors d'arreu de tota Catalunya. L'èxit de l'activitat ha propiciat que ja s'hagin presentat idees i voluntaris per tornar a participar el proper any, fins i tot al Primer Cicle de l'ESO. La jornada es va completar amb una sèrie d'improvisacions de diferents companyies de teatre de Saragossa, Agadir (Marroc), Nàpols (Itàlia), i Istambul (Turquia), presents al primer "Festival International de Théâtre Lycéen Francophone" de Catalunya.

Aquest concurs està organitzat per l'APFC (Associació de Professors de Francès de Catalunya), i es realitzà amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, de l'Institut Français, de la "Maison du Languedoc Roussillon", el Consulat de França, la Llibreria Jaime's i l'Editorial Santillana.

L'IESI Sant Elm

Sant Jordi 2001

Novament els nostres alumnes han demostrat que el plaer i, sovint també, la necessitat, de la literatura es mantenen ben vius entre els joves. A través dels textos se'ns ha mostrat una petita part del seu ric i complex món interior. Món que, dissortadament, se'ns tanca massa sovint a educadors i pares. El concurs literari ens ha fet recordar també altres dies com aquest i altres alumnes que avui compareixen els seus llibres amb nosaltres. Per tot això i més gràcies per haver participat.

1ª CATEGORIA (1r i 2n D'ESO)

Participants:

NINA, *Hola, em dic Nina*. (Laura Beltran, 2ESO).

KUMI, *La rosa de St. Jordi*. (Joaquim Gómez Ribas).

ANNA VALLS BOSCH, *Síntoma*. (Helena Flórez Enrich, 1ESO).

ANIT, *La valentia dels Shandauí*. (Cristina Vicens, 2ESO).

Guanyadors:

1r premi: *La rosa de St. Jordi*, de KUMI.

2n premi: *La valentia dels Shandauí*, d'ANIT.

3r premi: *Hola, em dic Nina*, de NINA.

2ª CATEGORIA (3r i 4t d'ESO)

Participants:

PLÉYADES, *Baby monòleg Pelacals, què passà amb el drac?* (Cristina Collado Sánchez, 3ESO).

INKA, *Coses de casa*. (Martina Estañol, 3ESO).

NIKÉ, *El dimarts 13, és dia de mala sort?*

(Montserrat Torres, 4ESO).

Una relació estranya, però cada dia més comú. El meu carrer.

LLIRI BLANC, *Somiant sota la foscor de la nit*. (Susanna Benguerel, 4ESO).

Els pescadors i la mar

Misteri al carrer

Entre el cor i l'or : la soledat i l'amistat

Entre la sirena i el mar : un amor etern

Pel color de la vida van lluitar

BONO, *La tradició de sant Jordi*. (Ignasi Villacampa Rosés, 3 ESO).

ALFA, *Breu història de l'excursionisme ganxó*. (Albert Puigdemont Moreno, 3ESO).

ÒNIX, *El sentiment més profund del cor*.

(Olga Geis Albertí, 3ESO).

POLISPACIO, *L'espelma xusca*. (Sahir Yekhaf, 3Eso)

KATLIA, *Viure són quatre dies*. (Núria Gómez Ribas, 3ESO).

Guanyadors:

1r. Premi : Niké, pel conjunt de la seva obra.

2n. Premi : Lliri blanc, pel conjunt de la seva obra.

3r. Premi : *Coses de casa*, d'Inka

3ª CATEGORIA (1r. I 2n. De Batxillerat)

Participants:

DUNKA, *El nostre primer amor no correspost*, (Eva Llorens, 1Btx.).

CANDY, *Història d'un vespre*, (Georgina Linares, 1Btx.).

TIRANT LO NEGRE, *La llàgrima*, (Jordi Carvallo, 1Btx.).

Guanyadors:

1r. Premi: *El nostre primer amor no correspost*, de Dunka

2n. Premi: *Història d'un vespre*, de Candy

3r. Premi: *La llàgrima*, de Tirant lo Negre

Xerrades sobre estudis universitaris a càrrec d'exalumnes del centre

El nostre centre des de fa ja uns quants anys organitza, amb la col·laboració d'exalumnes, unes xerrades, adreçades principalment als alumnes de Batxillerat i 2n cicle de l'ESO, sobre diverses opcions universitàries.

Les xerrades d'aquest curs es van fer el proper dissabte 5 de maig a partir de les 11 del matí, al mateix centre.

Es tracta d'unes trobades amb exalumnes de l'institut que estudien a la universitat.

Els vénen a parlar de com viuen el món universitari i molt més concretament informen sobre l'especialitat que cursen.

La biblioteca escolar a l'IES Sant Feliu: el futur més a prop

Alumnes en el crèdit "Taller de lectura".

El passat dia 23 d'abril vam inaugurar oficialment la Biblioteca de l'IES Sant Feliu, però darrere d'aquesta inauguració hi ha molt de treball i molta història... En el següent article intentarem explicar-vos des de dins com es viu el repte de muntar una Biblioteca i quines són les nostres expectatives ara que ja està en funcionament.

• UNA MICA D'HISTÒRIA

Fa dos cursos l'IES Sant Feliu de Guíxols va abandonar el vell edifici del carrer del Mall, i els mòduls prefabricats de darrera de la benzinera, per establir-se en un modern edifici situat al barri de Vilartagues. D'aquesta manera l'IES feia un important canvi, deixava enrera els anys de la FP i la seva ubicació al centre del poble per transformar-se en un IES, on a

més d'interessants cicles formatius es podia cursar l'ESO i el Batxillerat. S'abandonava així la provisiónalitat de l'anterior emplaçament per desplaçar-se a un edifici de noves línies que permet, gràcies al seu disseny, obrir noves perspectives, tant visuals (l'edifici es pot veure des de quasi qualsevol indret del poble), com organitzatives.

Aquest nou edifici permetia acomplir un vell somni: gaudir d'un espai on poder muntar una Biblioteca.

Es tracta d'un espai molt acollidor i molt propici per a totes les activitats que es poden desenvolupar en una Biblioteca. Té uns grans finestrals que permeten gaudir durant tot el dia de llum solar. A més a més, l'espai està organitzat en dos nivells, cosa que facilita molt la tasca de l'encarregada de la Biblioteca. Es tracta en suma, d'un espai intel·ligent i modern on s'està portant a terme tot un ambiciós projecte.

• EL NOSTRE PROJECTE

Per facilitar el procés d'aprenentatge del nostre alumnat, la direcció del centre, recolzada per l'Associació de Pares i Mares, va establir un horari d'obertura de la Biblioteca, que tot i estar fora de les hores lectives encaixa perfectament amb aquestes. La Biblioteca obre dilluns, dimarts i dijous de 14'30 a 15'30 h. i de 17'30 a 18'30 h., és a dir, les hores anteriors i posteriors a l'entrada i sortida dels alumnes, i dimecres de 16'00 a 18'00, ja que es tracta de la tarda lliure de l'alumnat. Dins d'aquest horari els alumnes poden gaudir del servei de préstec. Per fer possible aquest horari, l'APA va contractar l'alumna de 1r de batxillerat Irene Pérez, que és l'encarregada d'atendre els usuaris amb el recolzament dels professors coordinadors de Biblioteca. A més a més també està oberta diferents hores de l'horari lectiu per impartir tota una sèrie de crèdits variables relacionats directament amb la lectura i consulta de les fonts bibliogràfiques, com és el *Taller de lectura*, *L'illa del tresor*, etc.

El material bibliogràfic està organitzat seguint la CDU, és a dir, la Classificació Decimal Universal, que recull tot el saber i el compartimenta en nou matèries diferents. La distribució de les prestatgeries quadra perfectament amb aquesta ordenació, ja que cada dues lleixes s'identifiquen amb una d'aquestes matèries. A més a més hi ha un important espai destinat al 03, és a dir, a les obres de referència (enciclopèdies, atlas, diccionaris...) que tenen sempre una vital importància dins d'una Biblioteca escolar. També trobem un important espai dedicat a la novel·la, tant catalana com castellana. Tota aquesta ordenació segueix les línies del programa informàtic PERGAM, que és un gestor de biblioteques. Aquest programa té diverses utilitats. Es pot emprar per a controlar el servei de préstec, ja que mitjançant l'encreuament del fitxer d'alumnes de l'institut amb el fitxer de la Biblioteca es pot tenir en tot moment un actualitzat cens de possibles lectors. El programa disposa també d'una potent base de dades relacional on estan registrats tots els fons de la Biblioteca. Aquesta base de dades permet recuperar informació des dels seus diferents camps (autor, títol, matèria, CDU, número de registre...), és a

dir, amb una simple recerca es pot saber ràpidament, per exemple, tots els llibres d'un determinat autor que té la Biblioteca, i si aquests llibres estan prestats o no. Per finalitzar cal citar el fons local, on es troben encabides totes les publicacions referents a Sant Feliu,

El joc del llibre.

L'IES Sant Feliu, un edifici de noves línies, que permet, gràcies al seu disseny, obrir noves perspectives

El més important és aconseguir que la biblioteca sigui un lloc atractiu i obert per a tothom

Inauguració de la Biblioteca.

com poden ser les revistes *L'Àncora*, *L'Arjau*... i diversos llibres específics donats per l'Ajuntament la diada de Sant Jordi. Tot aquest material és molt útil per a que l'alumne pugui conèixer el seu entorn, tant a un nivell bàsic, ja que serveix per la realització dels diferents crèdits de síntesi, com a un nivell més profund, amb la seva consulta pels alumnes de batxillerat pels treballs de recerca.

Però no només és important la tasca d'organització interna. El més important és aconseguir que la Biblioteca sigui un lloc atractiu i obert per a tothom, un lloc de trobada, tant per l'estudi com per abandonar-se al plaer de llegir. Per assolir aquest objectiu primordial la Biblioteca té planificat tot un programa d'animació a la lectura que es desenvolupa tant els dies de cada dia com els dies destinats a activitats extraescolars.

En un primer terme s'ha establert un calendari pel qual tots els alumnes estan passant per la Biblioteca per ser informats d'una manera pràctica del funcionament de la mateixa. I quan diem "d'una manera pràctica" volem dir donar-los les claus per a que siguin capaços de trobar qualsevol informació d'una manera autònoma, és a dir, els recalquem la importància

- De les enciclopèdies i les obres de referència, peces clau en l'aprenentatge.
- De les revistes, per a obtenir informació concreta i actualitzada.
- De la resta de fons de la Biblioteca per a obtenir coneixements més amplis de les diferents matèries.

Tot això dins de l'àmbit més estrictament acadèmic, però també els donem la informació necessària per a que siguin capaços de decidir el tipus de literatura que més els agradi per a saber cercar-la d'una manera més ràpida dins de qualsevol Biblioteca, és a dir, els donem la clau de tot un món per descobrir. A més a més els ensenyaem les normes bàsiques de convivència que s'han de seguir sempre en qualsevol Biblioteca; han de mantenir un relatiu silenci, no poden menjar ni beure i han de deixar els llibres consultats damunt de les taules.

• ACTIVITATS D'ANIMACIÓ A LA LECTURA

Hi ha uns dies, que tot i ser lectius es destinen a realitzar tasques d'aprenentatge diferents. Aquests dies serveixen per marcar els finals dels trimestres, l'inici de períodes vacacionals o són dies significatius com per exemple Sant Jordi. La Biblioteca ofereix activitats d'animació a la lectura per apropar als alumnes el contingut de la mateixa, i també per motivar-los. El passat dia 23 d'abril es va organitzar un joc, que fent servir els mecanismes propis del joc de l'oca era una reflexió sobre les diverses lectures infantils i juvenils que es troben a la Biblioteca. Així els professors coordinadors de Biblioteca, juntament amb el departament de dibuix, van dissenyar un tauler de 25 metres, que va ser realitzat pels alumnes de primer d'ESO. Les caselles que acabaven en 5 o en 0 eren llibres, i donaven dret a anar "de llibre a llibre". La resta de caselles eren dibuixos de personatges literaris (el petit príncep, Romeu i Julieta, Ivanhoe...). També hi havia caselles-trampa, com el drac, que feia retornar al principi, o els xais del petit príncep, que deixaven als jugadors diversos torns sense tirar. Els alumnes eren les fitxes, i es movien dins d'aquest món literari.

• JA ESTEM EN FUNCIONAMENT !

Per últim cal destacar la bona acollida que ha tingut la Biblioteca per part dels alumnes en aquests primers mesos de funcionament. La Biblioteca és utilitzada principalment pels alumnes de 1r d'ESO i de 1r de Batxillerat. Aquest fet ens inclina a pensar que en un futur estarà molt concorreguda, ja que aquests alumnes són els nouvinguts al centre i esperem que en anys successius continuïn mantenint aquest costum. En canvi els alumnes dels altres cursos ja estan acostumats a fer servir altres serveis de la nostra ciutat, però tot i així ja comencen també a venir a les nostres instal·lacions.

Un institut és un lloc on es desenvolupa sempre una acció de futur, ja que tots els nens i adolescents que es troben ara dins de les nostres aules són els adults del futur i esperem que, amb la nostra tasca educativa, creixin amb el costum de fer servir i gaudir d'un servei tan important com són les biblioteques.

**MAR ESCAMILLA
LLUÍS CALVERONS**

Coordinadors de la Biblioteca

Darreres inauguracions de biblioteques a Girona

L'impuls que estan prenent les Biblioteques en les comarques gironines es va fent palès cada cop més, ja que cada any augmenten el nombre de noves Biblioteques que es construeixen de nou o canvien d'espai per establir-se en equipaments moderns, amb suficients m2, amb un fons ampli, informatitzades, amb més personal... Així, el passat 23 d'abril, diada de Sant Jordi, la Biblioteca Mercè Rodoreda, de Castell-Platja d'Aro, va obrir de nou les seves portes després d'haver estat uns mesos tancada per realitzar el trasllat a un nou equipament: un edifici de 500 m2 amb dues plantes al costat de la Masia Bas, que pal·lia el dèficit d'espai que patien en la seva anterior seu. A destacar de l'edifici el tractament amb fusta que s'ha fet de les façanes – cobertes de llistons de fusta – i del camí que condueix a l'entrada; els dos lluernaris que hi ha al fons de la Biblioteca, i que donen llum i trenquen amb l'uniformitat de l'espai; la sala infantil, molt lluminosa i alegre. La inauguració, en què hi van ser presents membres de

L'Àrea de Patrimoni Cultural i Educació, es va realitzar el següent dilluns 30 d'abril. El mateix dia de Sant Jordi també va canviar de localització la Biblioteca de Camprodon, que fins al moment ocupava, a l'igual que la Biblioteca Municipal de Sant Feliu, un edifici de la Fundació "la Caixa". La darrera inauguració ha estat el dissabte 5 de maig, a Girona: el barri de Palau obria una Biblioteca i un Centre Cívic, que comparteixen l'edifici però estan diferenciats verticalment en dos blocs. Aquesta Biblioteca, també de dues plantes, segueix la dinàmica en els horaris de les noves Biblioteques de Girona que depenen de l'Ajuntament – fins ara, hi havia només la Biblioteca Salvador Allende, del barri de Santa Eugènia -, obrint els diumenges al matí; a destacar també la creació d'unes targes – molt ben editades – que faciliten a l'usuari la comunicació amb el personal, podent suggerir llibres per a que la Biblioteca els compri, donar les dades per fer-se el carnet d'usuari o bé per opinar o mostrar queixes respecte al Servei. Queda encara pendent d'inauguració per a aquest any 2001 la nova Biblioteca Municipal de Palafrugell, que donades les característiques i semblances – tant pel que fa a població com per ser ambdues de la Costa Brava – serà un punt de referència important a l'hora d'obrir la nova Biblioteca i Arxiu a Sant Feliu de Guíxols.

Una nova activitat: la Biblioteca al carrer

El 23 d'abril d'enguany, diada de Sant Jordi i Dia Internacional del Llibre, al costat de les tradicionals parades de llibres i roses de les ciutats de Sant Feliu de Guíxols i Palafrugell, s'hi va instal·lar una nova parada, la de la Biblioteca Municipal de la ciutat. Aquest és el primer any que ambdós serveis realitzen aquesta activitat, en què es pretén apropar la Biblioteca al ciutadà en un dia especial per al món del llibre i la cultura. A "La Biblioteca al carrer" de totes dues ciutats s'hi van exposar les novetats editorials més recents: a Sant Feliu de Guíxols, els darrers llibres i vídeos adquirits, i a Palafrugell, a més de llibres i vídeos, les novetats de música - en format de CD - i diversos CD-ROMs per a ordinador, ja que tal diversitat de suports diferents és ja gairebé la norma a les Biblioteques Públiques modernes d'arreu. La parada de la Biblioteca Municipal de Sant Feliu de Guíxols es va situar a la Rambla Vidal, i la de la Biblioteca Municipal de Palafrugell entre la Plaça Nova i el carrer Cavallers. Acompanyant els materials es van repartir entre els vianants el *Butlletí*

A la dreta, la nova Biblioteca Mercè Rodoreda, de Castell-Platja d'Aro, s'ha traslladat a un nou edifici de 500 m2 amb dues plantes al costat de la Masia Bas.

A baix, la Biblioteca Ernest Lluch, al barri de Palau de Girona, és de nova creació, compta també amb dues plantes i comparteix l'espai amb un Centre Cívic.

de *Novetats Sant Jordi 2001*, publicació informativa realitzada especialment per a aquest dia a on es llisten les darreres novetats de llibres i d'altres materials; el *Punt de Llibre Sant Jordi 2001*, i també els cartells promocionals de *Sant Jordi 2001* editats pel Sistema de Lectura Pública de Catalunya i repartits per totes les Biblioteques Públiques catalanes. A Sant Feliu, a més de l'exposició de novetats, es va fer préstec d'aquestes obres -com si els usuaris estiguessin dins el local de la Biblioteca- i reserves dels materials que no estiguin disponibles en aquest moment; i també es van vendre llibres editats durant els darrers anys per l'Ajuntament de la ciutat.

Aquesta "Biblioteca al carrer" -nom amb què s'ha designat aquesta activitat- ve motivada per diverses raons:

- d'una banda, la voluntat ja esmentada de fer-se proper al ciutadà i de difondre i donar a conèixer la Biblioteca i tot el seu potencial de fons i Serveis;
- de l'altra, s'havia comprovat durant els darrers anys que quan la Diada de Sant Jordi s'esqueia en dia laborable, l'assistència a les Biblioteques resultava bastant minsa, a no ser que es coordinessin activitats amb els centres d'ensenyament, gran potencial de públic, tal com succeeix, a tall d'exemple, a la Biblioteca Jaume Vicens Vives de Roses, en què es programa una maratón de contes per al públic escolar sota el nom de "La Tira de Contes".

El resultat va ser d'allò més positiu: el volum de préstec -principalment de préstec de llibres- va ser un dels més alts de tot el mes, i es va triplicar en comparació a altres diades de Sant Jordi en què s'havia obert el local de la Biblioteca:

PRÉSTEC DE LA DIADA DE SANT JORDI

Usuaris infantils de préstec: 19
Usuaris adults de préstec: 26
Llibres infantils prestats: 24
Llibres d'adults prestats: 38
Vídeos prestats: 13

A més, pel que fa a la venda de llibres, el volum de vendes també va ser alt i es van esgotar diversos títols dels que hi havia disponibles a la parada. A banda d'això, la Biblioteca de Palafrugell ja està fent campanya de promoció de la seva nova seu - una nova Biblioteca Municipal amb 900 m², situada a l'antiga Cooperativa de Palafrugell -, donat que s'inaugurarà aquest any 2001, tot i que encara no hi ha data concreta d'obertura. Aquesta activitat de reestructuració i remodelació d'infraestructures bibliotecàries al Baix Empordà ve marcada també per la inauguració de la nova Biblioteca Mercè Rodoreda, a Castell-Platja d'Aro; per la seva banda, la nova Biblioteca i Arxiu Municipals de Sant Feliu de Guíxols es faran realitat l'any 2002.

Altres noves Biblioteques a les comarques gironines seran la Biblioteca Municipal de Camprodon -reformada per a ser oberta també la Diada de Sant Jordi -, la Biblioteca del barri de Palau, a Girona - que es va inaugurar a primers de maig -, la Biblioteca Jaume Vicens Vives de Roses -que igual que Sant Feliu obre el 2002- i, ja posteriorment, la nova seu de la Biblioteca Joan G. Junceda de Blanes -que es convertirà en Biblioteca Comarcal de la Selva-.

Hora del Conte sobre els Drets dels Infants

La Biblioteca va acollir el passat divendres 25 de maig i 1 de juny noves sessions de l'Hora del Conte; aquesta vegada es va acollir a la proposta del Museu d'Història de la Juguina, que ha estat duent a terme des del divendres 18 de maig al diumenge 17 de juny d'enguany l'exposició "Nosaltres també: els drets dels infants són drets humans". Organitzada per l'Àrea de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona, i l'ACIM - Associació Catalana per a la Infància Maltractada -, aquesta exposició itinerant ha estat dos anys en circulació i ara finalitza a Sant Feliu de Guíxols. L'exposició s'ha acompanyat de diverses activitats: una conferència sobre "Els drets dels infants", a càrrec de la professora Carme Jara, la presentació d'una maleta didàctica amb recursos educatius per al professorat, i les esmentades Hores del Conte. Tal com van declarar les Nacions Unides l'any 1989, els infants són subjectes de drets. En aquestes sessions, els conta-contes Roser Ros - el primer dia - i Albert Estengre - el segon dia - han explicat històries en què es posava de relleu la importància dels drets dels infants en la vida quotidiana, la necessitat de respectar-los sigui quina sigui la procedència del nen o nena, la necessitat de l'infant de poder ser infant,...tot plegat basant-se en els valors de la solidaritat, la tolerància, el respecte, necessaris per a l'educació i la construcció d'una societat més justa.

NOVETATS EDITORIALS DE LA BIBLIOTECA

Novel·la

Joan BARRIL. *Gairebé una parella*
Tahar BEN JELLOUN. *Una Absència enlluernadora de llum*
Andreu BUENAFUENTE. *Hem de parlar*
Raymond CARVER. *Si em necessites, truca'm*
Javier CERCAS. *Soldados de Salamina*
Lucía ETXEBARRÍA. *De todo lo visible y lo invisible* (Premi Primavera de Novel·la 2001)
Carmen MARTÍN GAITE. *Los Parientes*
Ma Mercè ROCA. *Contes personals*
Gao XINGJIAN. *La Muntanya de l'Ànima* (Premi Nobel 2000)

Novel·la eròtica

Anònim. *Els Quaderns de Marc*

Novel·la històrica

Àngeles de IRISARRI. *Isabel, la reina: el tiempo siembra*

de la

Novel·la negra

Andrea CAMILLERI. *L'Excursió a Tindari*
Tom CLANCY. *El Oso y el dragón*

Novel·la rosa

Danielle STEEL. *Una Vez en la vida*

Biografies

Stephen KING. *Mientras escribo*
Clifford THURLOW. *Sexe, surrealisme, Dalí i jo*

Folklore i llegendes

Jorge FONDEBRIDER i Gerardo GAMBELINI. *Cuentos celtas*
Jorge FONDEBRIDER i Gerardo GAMBELINI. *Leyendas celtas*

Assaig

Nieves ALVAREZ. *Yo vencí la anorexia*
Paul AUSTER. *Experimentos amb la veritat*
Sylvia de BÉJAR. *Tu sexo es tuyo*
David BROOKS. *BoBos en el paraíso*
Raymond CARR (editor). *Historia de España*

Anthony GIDDENS i Will HUTTON. *En el límite: la vida en el capitalismo global*

Stephen C. LUNDIN. *Fish!: la eficacia de un equipo radica en su capacidad de motivación*

Charles POWELL. *España en democracia, 1975-2000*

José Enrique RUIZ-DOMÈNEC. *Ricard Guillem o el somni de Barcelona*
Màrius SERRA. *Verbàlia: jocs de paraules i esforços de l'enginyer literari*

Llibres de Sant Feliu

Àngel JIMÉNEZ. *L'Església parroquial del Monestir de Sant Feliu de Guíxols*
Premis literaris Ancora 2000

Llibres amb lletra gran

Per a lectors amb dificultats de visió per a la lectura:

Laura ESQUIVEL. *Como agua para chocolate*
Danielle STEEL. *Una Cruel bendición*
Edith WHARTON. *La Solterona*

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h.
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
NOUS HORARIS: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA MUNICIPAL

C/ SANT LLORENÇ, 13, 1r. 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
NOUS HORARIS: MATINS, DIMARTS, DIJOUS I DISSABTE, D'11 A 13,30 h.,
TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 20,30 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARIS D'HIVERN: FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h.,
DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

JUNY 2001

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona